

9 МАЙ — ХОТИРА ВА ҚАДРЛАШ КУНИ

Tibbiyotning oliy maqsadi - inson salomatligiga erishishdir

№9-10
(1495-1496)
2024-YIL
8-MAY

O'ZBEKISTONDA SOG'LIQNI SAQLASH

ЗДРАВООХРАНИЕ
УЗБЕКИСТАНА

IJTIMOY-SIYOSIY GAZETA ♦ 1995-YIL OKTABR OYIDAN CHIQA BOSHLAGAN

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда 9 май – Хотира ва қадрлаш куни умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланиши, шунингдек, Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган аجدодларимиз хотирасини абадийлаштириши, бугун ҳам сафимизда туриб, Ватанимизнинг обрў-эътиборини юксалтиришига, ёшларни маънавий-ахлоқий жиҳатдан тарбиялашига ҳисса қўшаётган фахрийларни эъзозлаш ҳамда фашизм устидан қозонилган галабининг 79 йиллиги муносабати билан уруш қатнашчилари ва ногиронларини моддий рағбатлантириш мақсадида:

2. Мазкур Фармонни бажариш билан боғлиқ бўлган сарф-харажатлар Ўзбекистон Республикасининг республика бюджети маблағлари ҳисобидан амалга оширилсин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Мудофаа вазирлиги, Миллий гвардия, Давлат хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги, Иқтисодиёт ва молия вазирлиги, Маданият вазирлиги, Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси, Республика Маънавият ва маърифат маркази, Ўзбекистон фахрийларининг ижтимоий фаолиятини қўллаб қувватлаш

“Нуроний” жамғармаси билан биргаликда Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва ногиронларига ушбу пул мукофоти тантанали ҳамда байрамога вазиятда топширилишини таъминласин.

4. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н. Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Ш. Мирзиёев

Тошкент шаҳри
07.05.2024

1. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва ногиронларининг ҳар бирига 20 000 000 (ийгирма миллион) сўм миқдоридан бир марталик пул мукофоти белгилансин.

ХОТИРА АЗИЗ, ҚАДР МУҚАДДАС

ҲАР БИР КУННИНГ ШУКРОНАЛИК НАФАСИ

Аждодларни хотирлаш ва кексаларни эъзозлаш, улуг қадрият ҳисобланиб, бу борада мамлакатимизда ҳар йили қабул қилинаётган дастурларда ёши улуг, нуронийларга бўлган ҳурмат, эътибор диққат марказидадир. Биз азал-азалдан тинчликсевар халқмиз. Айнан шу гоё тарғибига бағишланган буюк миллий маънавий меросимиз бор. Уларнинг барида тинчликнинг қадрига етиш тарғиб этилади, уруш эса батамом қораланади. 9 майни Хотира ва Қадрлаш куни тарзида умумхалқ байрами сифатида нишонлаб келаётганимиз замирида ҳам айнан ана шу эзгу мақсад ётибди.

ти, ақл-заковатини аямаган, керак бўлса, шу йўлда жон фидо қилган не-не буюк зотлар бир-бир ўтади. Спитамен, Широқдан Туркон Хотун, Маҳмуд Торобийгача, Соҳибқирон Амир Темур, Мирзо Улуғбекдан Заҳириддин Муҳаммад Бобургача, Жалолиддин Манғубердидан, Нажмиддин Куброгача ёдга тушаверади.

Хотира ва Қадрлаш куни чинакам миллий – умумхалқ байрамига айланди. Шу куни Ўзбекистоннинг барча қабристонларидан зиёратчилар аримайди. Бу байрамда Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлганлар хотирланади, Афғонистон урушида ҳалок бўлганлар шўро сиёсатининг беғуноҳ қурбонлари сифатида эсланади, умуман, ўтганлар руҳи ёдга олинади, мустақиллик йилларида хизмат бурчини бажариш чоғида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларининг хотираси олдида ҳурмат бажо келтирилади.

Инсон бор экан, хотира – муқаддас. Ҳеч ким, ҳеч нарса эсдан чиқмайди. Халқ бугунги тинч-хотиржам замонни асраб-авайлаш, қадрига етиш учун ҳам урушни, унинг қаҳра-

монларини, ғалабага муносиб ҳисса қўшган ҳеч бир кишини хотирасидан фориғ қилмайди. Давлат тарафидан кўрсатилаётган бу ғамхўрликларнинг бари мазкур умумхалқ байрами мазмунидаги қадрлаш моҳиятининг амалий жиҳатини яққол намоён этади. Кунлар кунларни, йиллар йилларни қувиб, бу кўхна чархи фалак шу сирли кинот яралганидан бери айлангани-айланган. Айни шу инсоннинг абадий – боқий эмаслиги онг-шууримизда хотира деган тушунчани пайдо қилган бўлса, ажаб эмас. Негаки хотирагина ўтганларни эслаш, бугунни кечанинг ёди билан тўлдириш, яъни уни янада бойитиш имко-

нини беради. Хотира ва қадрлаш тушунчалари – моҳиятан бир-бирига чамбарчас боғлиқдир. Байрамни янгича номлашда улар ўртасидаги ана шу узвийлик асос қилиб олинган. Шундай кишилар тириклигида ҳам кадр топади. Халқ ҳеч қачон яхши фарзандларини эсдан чиқармайди. Халқнинг хотирасиз яшаши асло мумкин эмас... Бу ҳар қандай кишини маънан рағбатлантиради, уни яшашига, яратишига, элу юртга садоқат ва қатъият билан хизмат қилишига ундайди.

Зеро, хотира ҳамisha муқаддас, кадр азиздир.
Намозжон ТОЛИПОВ,
журналист

II жаҳон урушида Ўзбекистонимиздан 1 миллион 433 минг 230 нафар одам иштирок этди. 604 минг 52 нафар ҳамюртимиз уруш майдонларидан ногирон бўлиб қайтди, 450 мингдан ортиқ ватандошимиз эса қонли жангларда ҳалок бўлди. Ҳамон орамизда қанчадан-қанча уруш қатнашчилари, фронт ортида меҳнат-машаққат чекканлар бор. Ўтганларни хотирлаш, сафимизда юрганларнинг эса қадрига етиш керак.

Мустақил Ўзбекистон халқи ва давлати аввал-бошдан тинчлик-тотувлик тарафдори сифатида майдонга чиқди. Ана шу

асосларга кўра, мустақиллик йилларида ҳам бизда 9 май умумхалқ байрами сифатида, 1999 йилдан бошлаб эса Хотира ва Қадрлаш куни сифатида нишонлаймиз. Дарҳақиқат, Мустақил давлатнинг байрамлари ҳам халқ табиати ва анъаналарига мос бўлиши керак. Чунки ҳар бир халқ қандай яшаши, нимани қадрлаши, қайси саналарни тантана қилишини ўзи ҳал этади. Бунда ўз тарихидан келиб чиқади, бугунини ўйлайди ва келажагини кўзда тутди.

Халқ хотираси деганда киши кўз ўнгидан Ватан ибтидосидан бугунига қадар шу юрт, шу халқ деб курашган, куч-қудра-

ТИББИЁТИМИЗ ДАРҒАЛАРИ

ЖАРРОҲЛИК ИЛМИ ТАРИХИДА ЎЧМАС ИЗ ҚОЛДИРДИ

Академик Восит Воҳидов номини эслашнинг ўзиёқ инсонга катта қувонч ва фикр туйғусини бахш этади, дилингда шу инсондек ҳалол, ташаббускор, меҳнаткаш, бурчига содиқ, эли учун ҳар нарсага тайёр, зукко, билимдон бўлиб яшашни орзу қиласан киши. Мақоламиз қаҳрамони академик Восит Воҳидов Ўзбекистонда хирурглар мактабини яратган ва юртимиз аҳли қолаверса, бутун дунё тан олган буюк жарроҳдир. 9 май Хотира ва қадрлаш кунини муносабати билан қўлимизга қалам олиб, Ўзбекистон Қаҳрамони, академик Воҳидов Восит Воҳидовичнинг фаолият ва ҳаёт йўлига назар ташлашни жасоз деб билдик. Восит Воҳидов 1917 йилда Жанубий Қозогистоннинг Туркистон шаҳрида деҳқон оиласида таваллуд топди.

Ўз касбининг моҳир устаси, эл назарига тушган машҳур жарроҳ Восит Воҳидов 77 йил умр кўрди. Бу йиллар унинг учун, Ўзбекистон учун, жарроҳлик илми учун тарихда ўчмас йиллар бўлиб қолди. Восит Воҳидов туғилган йиллар ўз сурони билан тарихий йиллар эди. Восит Воҳидов отаси Абдувоҳид Холметов ва онаси Ҳожар она 9 фарзандни тарбиялашди. Восит Воҳидов 13 ёшга тўлганда, ота-онадан айрилади ва 1931 йилда Фарғонага йўл олади. У ерда қишлоқ хўжалиги бўйича ишчилар факультетида, сўнгра Тошкентга келиб, режа-иктисод техникумида икки йил ўқийди. У Тошкентда С. Юлдашев билан дўстлашиб қолишади, дўсти Тошкент тиббиёт академиясига (собиқ Тошкент тиббиёт институти) Восит Воҳидов эса қишлоқ хўжалиги институтига ҳужжатларни топширишни режалаштиришади. Тақдирни қарангки, Восит Воҳидов Тошкент тиббиёт академиясига келганда анатомия кафедрасига кириб, тиббиётни яхши кўриб қолади ва 1934 йилда ҳужжатларини Тошкент тиббиёт академиясининг даволаш факультетида топширади ва талаба деган номга эга бўлади. Дўсти С.Юлдашев эса, Қишлоқ хўжалиги Аграр университетига ўқишга қиради. Ўқиниш йиллари осон бўлмади. Талаба Восит Воҳидов клиник фанлардан жарроҳлик ва терапияни яхши кўриб қолади. 1935 йилда институтга Тошкент Давлат тиббиёт институти – ТошДавТИ номи берилди. Шу йилларда П.Боровский (госпитал хирургия кафедраси мудири), П.Ситковский (факультет хирургия кафедраси мудири), Н.Перешивкин (умий хирургия кафедраси мудири) каби жарроҳлар машҳур эдилар. Ёш талаба улардан таълим олди, уларга ҳавас қилди ва жарроҳликни танлади. Жарроҳлик тиббиётда ўта жавобгарлиги бўлган йўналиш ҳисобланади. Восит Воҳидов бунини талабалар давридаёқ ҳис этган эди. Лекин у 1939 йилда институтни битиргач, профессор О.Павлова (госпитал терапия кафедраси мудири) ёнида терапевт бўлиб ишда қолди. Лекин бу узокқа бормади. Бир неча ойдан сўнг, Восит Воҳидов Қирғизистонга ҳарбий шифокор сифатида жўнатилди. Норин шаҳрида қизиқ воқеа рўй беради. Қабулга бир аёл ўткир кўричак ташхиси билан келди. Жарроҳлик ёрдами керак. Лекин қорин бўшлиғини очиш учун етарли шароит йўқ. Аёл жарроҳлик столига етиб келгунча ҳаётдан умиди қолмаган эди. Лекин Восит Воҳидов беморга биринчи ёрдам кўрсатиб, жарроҳлик амалиётини ўтказиб, унинг ҳаётини сақлаб қолди. Шу соатдан бошлаб, Восит Воҳидов фақат жарроҳ бўлиб ишлашга яна ҳам қатъий қарор қилди. Афсуски, унинг бу қарори анча кеч

амалга ошди. 1946 йилда уруш тугагач, терапия кафедрасига қайтди. Ёш шифокор жарроҳлик йўналишини танлагани учун бир кун ҳам терапевт бўлиб ишламади. О. Павлова ёш жарроҳдаги интилишни кўриб, ўша вақтдаги машҳур жарроҳ профессор С. Маъсумовга тавсия қилди. Шу кундан бошлаб, Восит Воҳидов жарроҳ бўлиб ишлаш бошлади. Касбини севган ва ардоқлаган етук жарроҳ Восит Воҳидов кеча ва кундуз 18-20 соатлаб ишлади. Шунингдек, ойига 10-12 мартагача навбатчиликда турди, у катта машаққатлар билан жарроҳлик йўлига кириб борди. Ёш жарроҳдаги катта қизиқиш, билимга чанқоқлик ҳамда унинг аъзолар (айниқса, томирлар) топографиясини яхши билиши С. Маъсумовни қувонтирар эди. Агар беморнинг касаллик тарихи нотўғри ёзилса, профессор С. Маъсумов уни қайтариб, тўғри ёзишни талаб қилар эди. Шунинг учун ҳам С. Маъсумов мактабини кўрган жарроҳлар ўта ҳурматли ва билимдон эдилар. Восит Воҳидовга “Йирингли касалликларда ошқозон ости безининг функциялари” мавзусида номзодлик диссертациясини тайёрлаш топширилди. Илмий изланишлари жараёнида Восит Воҳидов беморларда 2940 та таҳлил ўтказиб тажриба олиб борди. Унинг меҳнатлари юзага чиқиб, икки йил деганда илмий ишларини якунига етказди. Хулоса аниқ: йирингли касалликларда ошқозон ости безида ташқи секреция жароҳат топади, олдин трипсин ва липаза, кейин диастаза ва амилаза секрецияси бузилади, натижада углевод алмашинуви ҳам бузилади, фақат инсулин юбориш фойда беради. Хулосалар итлар ва беморларда бир хил чиқди. Восит Воҳидов 1950 йилда диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди. Тажрибали мутахассис соҳа йўналишида абдоминал, жигар ва ўт йўллари бўйича жарроҳлик ишларини тўғри йўлга қўйди. Илм ботидаги изланишлар Восит Воҳидовни яна бир бор янгиликлар сари интилишга ундади. 1957 йилдан бошлаб, ўпка жарроҳлиги бўйича докторлик диссертациясини давом эттира бошлади. 1962 йилда москвалик жарроҳ профессор Б.Линберт, ўзбек олими, профессор Х.Ғофуров илмий раҳбарлигида илмий изланишларини муваффақиятли ҳимоя қилди.

Мазкур бу докторлик ишида нима-лар ҳал қилинган эди. Аввало, бу иш клиник-экспериментал характерда бўлиб, ўнта итда тажриба ҳам қилинган. Ишда клиник, биокимёвий, морфологик, физиологик жарроҳлик усуллари қўлланилди. Плеврал ёпишманинг қон томирлари респиратор функцияда қатнашишлиги аниқланди. Бронхиал артерияда қон тўхташи ўпка ҳажмини камайтиради, склерозни тезлаштиради,

альвеолалар бўшлиғини торайтиради, бронхларни деформацияга олиб келади, нафас сусаяди. Аксинча ўпка артерияси бекитилса, нафас сусаймайди. Бронхиал артерия ва плеврал битишма томирлари ҳисобига васкуляризация қарор топади, жароҳатланган ўпкада респиратор функция сақланиб қолади. 60-80- йилларда Тошкент давлат тиббиёт институтида жарроҳлик илмий асосларда ўрганилди. Ўнлаб истеъдодли маҳаллий жарроҳларимиз етишиб чиқишди. Жумладан, профессорлар С. Агзамхўжаев, Р. Нурмухаммедов, Д. Ғуломов, М. Ашраповалар. Уларнинг ҳар бири маълум жарроҳлик йўналишини ривожлантира бошладилар героптологик, гастроэнтерологик, гепатологик, торакал, томир ва юрак, эндокрин ва йирингли касалликлар жарроҳлиги каби йўналишларда яхшигина муваффақиятларни қўлга киритдилар. Ўша йилларда жарроҳлик фанида назариётчи ва экспериментаторлар билан яхши ҳамкорлик ўрнатилган эди. Ўзбекистонда нафас аъзолари бўйича пластик жарроҳ, профессор Ф. Амиров, малакали гистолог олим К. Зуфаровлар билан бўлган ҳамкорлик ижобий самара бера бошлади. 1960 йилда юрак туғма нуқсонларини жарроҳлик йўли билан даволаш бўлими очилди. 1963 йилда Москвада клиник ва экспериментал хирургия илмий текшириш институти хирургия кафедраси билан биргаликда жарроҳлик маркази ташкил этилди. Восит Воҳидов 60-йиллардан бошлаб Тошкентда ҳам шундай жарроҳлик марказини ташкил қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди. У Москвага борди ва у ердаги Хирургия марказидаги фаолиятларни ўрганди. Пойтахтда унинг филиалини очиш таклифини давлатимиз масъулларига етказди. Ниҳоят мақсадли режа амалга ошди. Тошкентда дастлаб бу институт “Кўкрак хирургияси” деб номланди. Ҳозирда эса, академик В. Воҳидов номидаги Республика ихтисослаштирилган хирургия илмий-амалий тиббиёт маркази деб номланади. Олимнинг ўша давридаги буюк хизмати шундаки, даволаш ва ташхисга ёрдам берадиган, жуда кўп илмий муаммоларни ечишга қаратилган замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган микробиология, патологик анатомия, эндоскопия каби бўлимлар фаол ишлаш бошлаган. Бу бўлимлардан кўплаб фан докторлари етишиб чиқди, ўнлаб монографиялар яратилди. Шуни қувонч билан таъкидлаш лозимки, 2012 йил Мустақиллигимизнинг 21 йиллик байрами арафасида ушбу марказда ўта замонавий янги кардиохирургия бўлими очилди. Мухтасар қилиб айтадиган бўлсак, Восит Воҳидов республикамизда биринчилардан бўлиб:

Академик Восит Воҳидов яратган жарроҳлик мактабининг нуфузи янада ошиб, унинг номи билан аталувчи Республика ихтисослаштирилган хирургия илмий-амалий тиббиёт маркази фаолияти дунё олимлари томонидан эътироф этилиб, устозларининг фаолиятини давом эттираётган шогирдлари ҳақли равишда фахрланадилар. Шундай экан, юртимиз тиббиётини жарроҳлик соҳасини ривожлантириб, халқимиз дуосига мушарраф бўлган Восит Воҳидов ҳамкасблари ва шогирдлари қалбида мангу барҳайтдир.

– юрак ва қон-томирлари касалликларини жарроҳлик усули билан даволаш бўйича кардиохирургия, ангиохирургия ривожига асос солиди, бу соҳада марказлар очилишига сабабчи бўлди;

– гипотермия ва сунъий қон айланиш аппаратини қўллаб, очиқ юракда жарроҳлик муолажасини ўтказди;

– ўз ўқувчилари билан перитонитларни жарроҳлик усулида даволаш усулларини ишлаб чиқди;

– абдоминал жарроҳликни ривожлантирди, қизилўнғач, ошқозон, ичак, жигар ва жигар ўт йўллари касалликларини жарроҳлик усулида даволашни сифатли даражада йўлга қўйди. Ўз шогирдлари билан жигар циррозлари, холециститлар, цирроз қолдирган асортлар, циррозларни даволаш устида чуқур изланишлар олиб борди ва маълум ютуқларга эришди;

– торакал жарроҳликни ривожлантириб, нафас йўлларида пластик операцияларни йўлга қўйди;

– жарроҳлик фани ва унинг илмий амалий салоҳиятини янада ривожлантирди;

– У ўзига ўхшаган истеъдодли, зайдиратли, фидойи олим, шифокор ва кўплаб шогирдларни етказди. Жарроҳликни деярли ҳамма соҳаларида янги изланишларни йўлга қўйди;

– йирингли жарроҳликни ривожлантирди, йиринг чақирувчи микробларнинг турли хиллари бу ерда чуқур ўрганилди;

– илмий ташкилотлар билан ҳамкорликда экстракорпорал детоксикация йўлга қўйилди;

– оғир экзо, эндотоксикацияни даволаш усуллари ишлаб чиқилди, сорбцион детоксикация ишлатилди;

– ташхис соҳасида кўкрак ва қорин бўшлиғида эндоскопиянинг турли усуллари кенг қўлланилди, Республика эндоскопик маркази ташкил этилди.

Академик Восит Воҳидов мазкур йўналишда 300 дан ортиқ мақола ва монографиялар ёзган. Шунингдек, 20 нафар тиббиёт фанлари доктори, 50 дан ортиқ тиббиёт фанлари номзодларини етиштирган.

Феруз НАЗИРОВ,
академик.
Эркин ТУРСУНОВ,
профессор.

ТИББИЁТИМИЗ ДАРҒАЛАРИ

ЎЗБЕК НЕЙРОХИРУРГИЯ МАКТАБИНИНГ АСОСЧИСИ

Нейрохирургия. Бу фанга ҳамма ҳам юрак ютиб боравермайди, шунинг учун ҳам бу соҳа вакиллари нисбатан камроқ. Яна бир томони, бу фан Ўзбекистонда 19 асрнинг иккинчи ярмиларидан бошлаб шакллана бошланган ва ривож топди. Кувонарлиси, бу соҳага жиддий бел болаган фаннинг фидойилари кириб кела бошлади. Шулардан бири ўзбек нейрохирургия мактабининг асосчиси, атоқли олим, тиббиёт фанлари доктори, профессор, Республикада хизмат кўрсатган фан арбоби Марат Ҳикматович Қориевдир.

Марат Ҳикматович Қориев 1930 йил 17 июлда Тошкент шаҳрида зиёлилар оиласида туғилди. Ота-онаси унинг яхши тарбия олиши, илмли бўлиши учун ҳаракат қилдилар ва бунга эришдилар ҳам. Ёшгина Марат Қориев ёшлар кечки меҳнат мактабида ўқиди ва Иккинчи Жаҳон урушининг оғир йилларида 12 ёшдан бошлаб мудофаа заводида ишлаш бошлади. У яшаган маҳаллада йирик шифокор олимлар, профессор Н. Богораз, академик окулист В. Филатов, педиатр профессор К. Титовлар яшар эдилар. Улар ҳарбий госпиталда касалларни даволашга Россиядан келишарди. Бир кун қизик воқеа рўй беради. Қиш вақти эди, кўчаларни яхма-лак босган, сирғанчиқ. В. Филатов ва Н. Богораз кўчада йиқилиб тушадилар, уларни Марат ака ва унинг оғайнилари турғизиб кўйишади ва шу кундан бошлаб улар олимлар билан дўстлашиб қолишади. Ўқувчиларнинг бу олимлар билан тез-тез учрашувлари, ҳарбий госпиталга навбатчиликка боришлари Марат Ҳикматовични шифокорлик касбини танлашига туртки бўлди ва у мактабни битирганидан кейин Тошкент тиббиёт институтига ўқишга кирди. Институтда аъло ва яхши баҳолар билан ўқиди, факультетда ёшларнинг етакчиси ва фаол жамоатчиси бўлди, пойтахтдаги олий ўқув юртли спартакиадаларида муваффақиятли иштирок этди. Марат Қориевнинг ҳаётдаги шиори “Қурашиш, изланиш, топиш ва ҳеч қачон таслим бўлмаслик”дан иборат бўлди. Институтни битирганидан кейин 1955 йилда Марат Қориев Марғилон шаҳар шифохонасида шифокор жаррох кириб юборилди. Хирургия бўлими шифохонанинг эски биносида жойлашган бўлиб, бу ерга оғир жароҳат олганлар ва ўткир жаррохлик касаллари билан оғриган беморлар муружаат қилишар эди. Марғилонда ёш шифокор хирургия хизматни ташкил қилиш борасида жон жаҳди билан киришди. Шаҳар шифохонаси бош шифоокри Тоҳир Ҳусановнинг тавсияси билан у Гематология ва қон қуйиш институтига қонни сақлаш, тайёрлаш ва қон қуйишни ташкил қилишни ўрганиш учун юборилди. Биринчи йилданок, Марғилон шаҳрида қон қуйиш шахобчаси ишлаш бошлади ва кўплаб оғир беморларнинг ҳаётини сақлаб қолишга эришилди. Бош ши-

фокор Тоҳир Ҳусанов ёш шифокорларнинг ғамхўр бошлиғи, устози эди ва 25 йиллик фаолияти давомида шаҳар шифохонасини йирик намунали даволаш муассасасига айлантirdи, унинг ўзи номзодлик ва докторлик диссертацияларини ёқлади. Ёш жаррох Марат Қориев икки-уч кунлаб шифохонадан чиқмай ишласа-да, ўзининг хирургия, травматология ва нейрохирургия бўйича назарий билимлари етарли эмаслигини сезди ва тез орада Ўзбекистон травматология ва ортопедия илмий текшириш институтига клиник ординатор бўлиб кирди. Нейрохирургия бўлимига доцент Александр Георгиевич Тишин бошчилик қилар эди ва у устозлардан бири бўлиб қолди. 1979 йилгача тиббиёт институтларида нейрохирургия фани ўқитилмасди, бу соҳа вакиллари санокли бўлган. Шунинг учун Марат Қориевга нейрохирургия клиникасида ҳаммасини қайтадан бошлашига тўғри келди. Ўқишнинг иккинчи йилида унга Москвадаги Н. Бурденко номидаги нейрохирургия институтини қошида жойлашган марказий шифокорлар малакасини ошириш институтига мутахассислик курсида ўқиш насиб қилди. Институт директори академик Борис Григориевич Егоров, нейрохирургия кафедраси мудири Андрей Андреевич Арентдлар қўл остида катта нейрохирургияга қадам қўйди ва кўп нарсани ўрганди, амалиётни илмий изланиш билан бирга олиб боришга қарор қилиб, Москвадаги Марказий шифокорлар малакасини ошириш институтига аспирант бўлиб ўқишга кирди. А. Арентд унга болаларда бош мия 4-қоринчаси эпэндимомаларини даволашни ўрганишни тавсия қилди. Ажойиб мутахассис, йирик олим, педагог, Н. Бурденконинг шогирди ва сафдоши, болалар нейрохирургияси асосчи А. Арентд унинг устози бўлиб қолди. Бўлажак олим ўша даврнинг йирик невропатологларидан бири М. Раппопорт билан ҳам танишиб, ундан невропатологияни ҳам яхши ўрганиб олди. Чунки, нейрохирург биринчи навбатда невропатологияни яхши билиши лозим эди. У ҳам шу йўлдан юрди. Номзодлик диссертациясини муддатидан олдин муваффақиятли химоя қилган Марат Қориевга А. Арентд, Н. Бурденко номидаги нейрохирургия институтига бош шифокор лаозимини таклиф этишди. Лекин ўз Ватани ва халқи

олдидаги бурчини ҳис қилиб, Ўзбекистонда нейрохирургия хизматини ривожлантириш учун юртига қайтади. Лекин бошида кўп кийинчиликларга дуч келди. Бир қанча вақт травматология ва ортопедия институтида, сўнг, собиқ Тошкент давлат тиббиёт институтининг невропатология кафедрасида ишлади. Ва ниҳоят, 1968 йил ҳозирги Республика ихтисослаштирилган Онкология ва радиология илмий-амалий тиббиёт марказининг янги очилган 56 ўринли нейрохирургия бўлимида иш бошлади, бу ерда Москвадаги Н. Бурденко номидаги нейрохирургия институтидеги каби ишни ташкил қилиб, ўз режаларини ҳаётга татбиқ этди ва кўплаб бош-мия ўсмалари бўлган беморларда жаррохлик ишларини амалга оширди. 1970 йилда илмий изланишларининг натижаси “Ўзбекистонда геморагик инсультларнинг клиникаси, диагностикаси ва босқичли давоси” мавзусида докторлик диссертациясини тақдим этди. 1972 йилда докторлик диссертациясини муваффақиятли химоя қилди. 1971 йил Марат Қориев Тошкент тиббиёт институти ҳарбийдала хирургияси, нейрохирургия ва травматология кафедрасига мудир қилиб тайинланади ва “Бош Тошкент қурилиш” тиббиёт-санитария қисмига ўтказилиб, у ерда нейрохирургия кафедрасини ривожлантирди. Бу клиникада мураккаб нейрохирургик операциялар ўтказилди ва кадрлар тайёрланди. 1979 йилда мустақил нейрохирургия кафедраси ташкил қилинди ва 1982 йил 2-сонли Республика клиник шифохонасига жойлашди. Марат Қориев томонидан ташкил қилинган кафедра нафақат Ўзбекистонда, балки Марказий Осиёда илмий-услубий ва даволаш-маслаҳат марказига айланди. Клиникада Ўзбекистон ва Марказий Осиёда шифокорлар бирламчи мутахассислик ва тайёрлашни ўтишди. Марат Қориевнинг ташаббуси билан барча вилоятларда нейрохирургия бўлимлари очилиб, у ерда нейрохирургия клиникаси ва кафедрасида тайёрланган шифокор нейрохирурглар иш олиб боришди. 1993 йили Марат Қориев бошчилигида Нейрохирургия маркази очилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов ташаббуси билан Вазиirlар Маҳкамасининг 1997 йил 31 декабрдаги 583-сон қарори, Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 1997 йил 7 январдаги буйруғига асосан Нейрохирургия маркази Нейрохирургия илмий маркази мақоми берилди ва директор қилиб профессор Қориев Марат Ҳикматович тайинланди. 2007 йил ҳукумат қарорига кўра, илмий марказ трактор заводининг собиқ тиббиёт-санитария бирлашмасининг замонавий биносига кўчирилди ва ҳозирда ҳам шу ерда жойлашган. Марат Қориев Ўзбекистонда нейрохирургияга асос солган олим десак хато бўлмас. Унинг илмий биографиясига назар ташласак, ўз соҳасида ниҳоятда кўпқирралик олим эканлигини кўраимиз.

Илмий йўналишида урта асосий нукта кўзга ташланади:

НЕЙРОХИРУРГИЯ

Олим биринчилардан бўлиб бу соҳани ривожлантирди, миянинг турли қисмларидаги ўсмаларни олиб ташлаш, уларни даволаш усулларини ишлаб чиқди. Тўғри, бу касалликни даволаш ниҳоятда қийин, лекин эрта, аниқ ташхис қўйилса, даволаш анча осон кечади. Ўсмаларни нур билан даволашга ҳам алоҳида эътибор берди.

ГЕМОРАГИК ИНСУЛЬТ

Олим бу соҳанинг анча йирик билимдони эди. У биринчилардан бўлиб касалликни жаррохлик усули билан даволашни йўлга қўйди. Марат Қориев 1972 йилдаги докторлик химоясида 4000 дан кўп геморагик инсультга учраган касал билан ишлагани ҳақида маълумот беради. Эллиқ фоиздан кўп ҳолатда бу касаллар гипертония билан оғриган касаллар ҳисобланади. Олим биринчи марта мияда қон айланишини бузилишининг ўткир ва ўткир ости шакллари ажратди. Касаллик ўткир ости шаклида аввал мия томирлари тромбозига ўхшаб кечади. Иккинчи томондан, бу касалликда буйракда, жигарда, хазм найида ва бошқа ички аъзоларда кечадиган ўзгаришларни ўрганди. Ва касалликда бу ўзгаришларга ҳам эътибор қаратиш лозимлигини уқтирди. Умуман олганда, мия томирлари патологиясига Марат Қориев алоҳида эътибор қаратган олимлардан ҳисобланади. У мия тўқималари шишларида даволаш усулларини ҳам ишлаб чиққан. Учбурчакнинг учинчи бурчагида бош мия ва орқа мия травмалари туради. Ҳозирда миянинг аралаш травмаси травматологияда алоҳида ўрин тутди. Бу соҳада ҳам олим ўзининг илмий нуктаи назарига эга эди. Марат Қориевнинг Республикада нейрохирургия хизматини ташкил этишда алоҳида ўрни бор. Бу ҳам илм. Ҳар бир соҳанинг ташкил этилиши ва уни оёққа турғизиш осон иш эмас.

Олим жамоатчилик ишларида ҳам фаол эди. У узоқ йиллар Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигида Бош нейрохирург вазифасида ишлади. Бутунитифок нейрохирурглар жамияти президенти аъзоси ва раис ўринбосари, Н. Бурденко номидаги “Вопросы нейрохирургии” ва «Хирургия» журналларининг ҳайъат аъзоси, Ўзбекистон нейрохирурглари илмий жамиятининг раиси, АҚШ, Германия, Англия, Ҳиндистон, Австрияда ўтказилган халқаро симпозиумлар иштирокчиси ҳамда 1999 йилдан бошлаб Осиё австралия минтақаси нейрохирурглар жамияти аъзоси эди. Марат Қориев Тошкент тиббиёт институти даволаш факультети декани, илмий ишлар бўйича проректор лавозимида ишлади. У ҳалол, тўғри сўз, ҳаракатчан ва меҳнатсевар инсон эди. Ҳаёти давомида бир неча мингалб мураккаб операцияларни бажарди ва беморлар дардига малҳам бўлди. Ҳатто ҳаётининг сўнгги куларигача бош мияда мураккаб операцияларни амалга оширди. Шу билан бирга Марат Қориев ажойиб педагог, меҳрибон устоз, талабчан илмий раҳбар эди, бутун Ўзбекистон ва Марказий Осиёда унинг юзлаб шогирдлари ҳозирда нейрохирургия соҳасида иш олиб бормоқдалар. Улардан 8 таси тиббиёт фанлари доктори ва 22 таси тиббиёт фанлари номзоди илмий даражасини бевосита унинг раҳбарлигида олганлар. 2008 йил декабрда Москвада ўтган Бутунжаҳон нейрохирургларининг халқаро конгрессида Марат Қориев МДХ ва Дунё нейрохирургияси ривожига қўшган улкан хизматлари учун фахрий ёрлик ва “Н. Бурденко номли нейрохирургия илмий текшириш институти фахрий профессори” мантиясини олди. Биз фахр билан айтишимиз мумкинки, Марат Ҳикматович Қориев ҳақиқатан ҳам Ўзбекистонда нейрохирургия мактабининг асосчиси, деган номга муносиб олимлардан бирidir.

Эркин ТУРСУНОВ,
профессор.

АНЕСТЕЗИОЛОГ ВА РЕАНИМАТОЛОГЛАРНИНГ СИРДАРЁЛИК УСТОЗИ

Гулистонлик Ботиржон Мирзаевни Сирдарёда билмайдиганлар камдан-кам топилади. У Сирдарё вилоят соғлиқни сақлаш тизимида анестезиология ва реаниматология хизматини ташкил этишда фаол иштирок этган анестезиолог-реаниматологдир. Асли Ховос туманидан. 1946 йилнинг 6 майида Раимқул бобо ва Қундузой ая хонадонидан туғилган.

– Биз, оилада, 5 нафар бола эдик, – дея эслайди **Ботиржон Мирзаев**. – Отам, Ховос хўжалигида бригадир бўлиб ишларди. Топгани рўзгорга баъзан етар, баъзан етмас эди. Аммо, отам "шунисига ҳам шукр, юртимиз тинч бўлса, рўзгоримизда оз бўлсада ейишга егулигимиз бўлса, уруш деган балолардан кутилган бўлсак" дея биз болаларга далда берарди. 1953 йили Баландчакирдаги Алишер Навоий номидаги 1-сонли умумтаълим мактабига ўқишга бордим. Ҳозиргидек, сумка, ручка, охори тўқилмаган китоб-дафтар қаерда дейсиз. Онам, раҳматли "латта"дан сумка, ҳатто қўлда кийим-кечак тикиб берарди. Сумкамизга эса, сиёҳдон ва перо, китоб-дафтаримизни солиб мактабга кетаварардик...

Отасидан сўнг, онасини қўлида қолган Ботиржон 1964 йили умумтаълим мактабини тугатдию, Қундузой аядан дуо олиб, ўқиш орзусида қаердасан Андижон дея, Андижон томонларга йўл олди. Омадни каранг, ўша йили Андижон давлат тиббиёт олийгоҳига, олийгоҳнинг даволаш йўналишига ўқишга кирди. Ҳозиргидай техника, замонавий уяли телефон қаерда дейсиз. У Андижондан туриб онасига "ўғлингиз Мирзаев Ботиржон Раимқулович Андижон давлат тиббиёт олийгоҳига ўқишга кирди" дея хабар йўллади. Қундузой ая севиниб, Ботиржонни ортидан дуо қилди.

Ўқиш давридаги қийинчиликни айтмаганда, ҳамма нарса рисоладагидек бўлди. 1970 йилда мазкур олийгоҳни даволаш факультетни тамомлагач, унга ўзи ўқиган йўналишида ишлаш учун йўлланма беришди. Ишни Зомин тумани (ҳозирги Жиззах вилоятининг Янгиобод тумани)нинг Баландчакир кишлоғида жойлашган кишлоқ участка шифохонасида врачликдан бошлади. Аммо, ёш шифокорнинг иш яхши, қи-

шлоқ аҳолисининг унга нисбатан муносабати ўзгариб, меҳри жўша бошлаганда, кутилмаган сафарбарлик чакирув сабаб, ишлаб турган ишини, меҳри тушган кишлоғини ташлаб ҳарбий хизматга йўл олди. 1971-1972 йиллар ораллиғида белгиланган тартибда, ҳарбий хизматни ўтаб, кадрдон уйига қайтди. Ишни Ховос посёлкасидаги Янгиер тиббий санитария бирлашмасида давом эттирди.

– 1972 йиллар эди, – дейди **Ботиржон Мирзаев**. – Соғлиқни сақлаш вазирлиги топшириғи, бошқарманинг йўлланмаси асосида икки йиллик, клиник ординатуранинг ўташ, малака ва тажриба орттириб келиш учун, мени, Украина врачлар малакасини ошириш институтига юборди. У ерда анестезиология-реаниматология йўналиши бўйича ўқиб, ўрганиб, 1974 йилда қайтгач, мени Сирдарё вилоят шифохонаси, ҳозирги Гулистон тиббиёт кластерига ишга юборишди. У ерда олдинга врач ординатор, сўнггира бўлим мудири лавозимларида ишладим. Энг муҳими, ўша йиллари соғлиқни сақлаш тизими унчалар ҳам ривожланмаган, малакали мутахассисларга талаб юқори эди. Айниқса, анестезиолог-реаниматологларга. Улар ёрдамсиз, ҳеч қайси тиббиёт муассасида мураккаб жарроҳлик амалиётлари ўтказилмасди. Хуллас ушбу хизмат ходимларини йўқлиги боис жарроҳлик йўналишида турли муаммоли вазиятлар бўлиб турарди. Бу хизматни Сирдарёда йўлга қўйилишида Ботиржон Мирзаевнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Унга, Украинадан орттирган билим ва тажриба ёрдам берди. Сирдарё вилоят шифохонасида анестезиология-реаниматология хизматини йўлга қўйиш ҳамда ушбу мутахассислар мавжуд бўлмаган вилоят кўз касалликлари шифохонаси, вилоят онкология диспансери, стоматология поликлиникаларида ҳам жарроҳлик билан

боғлиқ ишлар жонланиб, оғир асоратли касалликларда анестезиолог-реанимация бўлими шифокорлари ёрдами билан жарроҳлик амалиётлари йўлга қўйилди. Бу эса, оғир аҳволдаги беморларга ёрдам кўрсатиш имконини берганди.

– Ростки, анестезиолог-реаниматолог касбини эгаллаганимдан фахрланаман, – дейди **Ботиржон Мирзаев**. – Шу соҳада ишни бошлаганимда, Сирдарёда иккита шифохонада, яъни вилоят шифохонасида ва Янгиердаги тиббий санитария қисмида анестезиология хизмати йўлга қўйилган эди. Ишни ташкил этиш, ушбу тизимга янгиликлар киритишимда Украина тажрибаси қўл келди. Деярли бўш вақтимиз бўлмасди. Қунда, кислородли баллонни реанимобилга юклаб, гоҳ кўз касалликлари, гоҳ онкология диспансери, гоҳ туғруқ бўлимлари, у ҳам етмагандек Сирдарё, Боёвут, Гулистон, Оқолтин, Ильич (ҳозирги Сардоба тумани) Ховос, Ворошилов (ҳозирги Сайхунобод тумани) туманларига югурардик. Очиғи, чарчаш нималигини билмасдик. Чунки бемор саломатлиги, унинг эртанги тақдири бизга боғлиқ эди. Тиришқоқ, унинг устига ўз касбини жони дилидан севувчи Ботиржон Мирзаевни ташаббускорлиги, ўша пайтларда ишлаган раҳбарларга маълум бўлгач, уни 1979 йилда Гулистон шаҳар шифохонаси, ҳозирги Гулистон шаҳар тиббиёт бирлашмасига бош шифокор вазифасига тайинлашди. У ерда у 1983 йилга қадар бош шифокор, шундан сўнг, яна уни Сирдарё вилоят шифохонасида врач ординатор вазифасига ишга ўтказишди. 1984 йилдан 1990 йилгача бўлим мудири, бош врачнинг даволаш ишлари бўйича муовини вазифаларида ишлади.

1990 йилга келиб, уни Сирдарё вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари вазифасига ишга ўтказишди. Хизмат фаолияти давомида вилоятда ўсмирларга тиббий хизматни ташкил қилиш, уларни соғломлаштириш масалаларига эътибор қаратиб қолмай, вилоятда ўсмирлар диспансирини ташкил этилишига раҳбарлик қилди. Шундан кейин, Ботиржон Мирзаевни Сирдарё вилоят шифохонасида бош врач лавозимига тайинлашди. У ерда икки йил меҳнат қилгач, уни 1994 йилда Сирдарё вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи вазифасига ўтказишди. Тиниб тинчимайдиган, бир зум бўлсада ўтирмайдиган Ботиржон Мирзаев, бошқарма бошлиғи вазифасида ишлаган даврда вилоят аҳолисини соғлиғини мустаҳкамлаш, аҳолига бирламчи тиббий ёрдамни ташкил қилиш, аёлларни соғломлаштириш масаласига эътибор қаратди. Ва натижада 1995 йили Гулистон туманида чақалоқларга тиббий ёрдамни ташкил қилиш бўйича, илк мартаба Сирдарёда

республика семинарини ўтказди. 1996 йилда Оқолтин туманида лойиҳа асосида қурилган, замонавий туғруқхона биносини қурилишида бош бўлди. Бу эса репродуктив ёшдаги хотин-қизлар саломатлигини сақлашда, бехатар оналикка тайёрлашда муҳим ўрин эгаллади.

Нафақага чиққандан сўнг, вилоят физиотерапия шифохонасида бош врач вазифасида, 2008 йилдан 2017 йилга қадар вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари шифохонасида бош врач ўринбосари лавозимида ишлади ва шифохонани моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, беморларга сифатли тиббий хизматни ташкил қилишда фаол иштирок этди. Айни вақда, Ботиржон Мирзаев, 76 ёшни қаршилаган бўлсада ёш йигитлардек, тетик ва бардам бўлгани боис вилоят кўп тармоқли тиббиёт марказида ташкилий-услубий бўлим мудири, Ўзбекистон врачлар ассоциацияси Сирдарё вилоят бўлимининг раиси ва шу билан бирга Сирдарё вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси хузуридаги фахрийлар кенгаши раиси лавозимида фаолият юритиб вилоят аҳолисини саломатлигини муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш, вилоятда хусусий тиббиётни ривожлантириш, меҳнат фахрийлари – шифокорларни қўллаб-қувватлаш ишларида фаол иштирок этиб келмоқда. Тажрибали шифокор, қўли енгил анестезиолог ва реаниматолог Ботиржон Мирзаевни Сирдарёда кўплаб шогирдлари бор. Улар Сирдарё вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси тизимидаги даволаш профилактика муассасаларида хизмат қилмоқда.

Ботиржон Мирзаевнинг кўп йиллик самарали хизмати эса, давлатимиз эътибордан четда қолмади. У 1990 йилда "Соғлиқни сақлаш аълоҳиси" кўкрак нишони, 2022 йилда эса "Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш аълоҳиси" кўкрак нишони билан тақдирланди. 2017 йилда эса Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 25 йиллиги эсдалик нишони, 2022 йилда 1-даражали "Меҳнат фахрийси" кўкрак нишонлари ва Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик юбилейларида чиқарилган кўкрак нишонлари билан тақдирланди.

Энг муҳими, Ботиржон Мирзаев, Сирдарёлик пири-бадавлат отахонлардан. Ибодат ая билан турмуш қурганига бу йил 50 йил бўлади. 6 нафар фарзанднинг сеvimли отаси, 15 нафар набири 1 нафар чеваранинг сеvimли бобоси ва аяси бўлиши бахтига мушарраф бўлган инсонлардан.

Гулом ПРИМОВ,
Сирдарё вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси матбуот котиби.

ДЕНЬ ПАМЯТИ И ПОЧЕСТЕЙ

ТАЛАНТЛИВЫЙ ОРГАНИЗАТОР ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Владислав Федорович Болкунов родился 19 марта 1942 года в Ташкенте семье военнослужащего. Он никогда не видел своего отца, героически погибшего в 1943 году, защищая Родину. Воспитанием мальчика, в основном, занималась бабушка Анастасия Щипанова, так как мама работала на швейной фабрике в две смены.

областей, неблагополучных по холере, выявлению и лечению больных, в 1975 году успешно защитил кандидатскую диссертацию на тему «История борьбы с холерой в Туркестанском крае (1872-1924 гг.)». Научными руководителями были заслуженный деятель науки Узбекской ССР, профессор К.С.Заиров, доктор медицинских наук Е.И.Лотова, кандидат медицинских наук, доцент М.К.Шаринов.

С 1975 года Владислав Федорович работает начальником Главного санитарно-эпидемиологического управления Министерства Здравоохранения Республики Узбекистан. Будучи талантливым руководи-

профилактике инфекционных болезней, решает вопросы по организации общественного здравоохранения. За отличную работу был награжден медалями, грамотами Демократической Республики Афганистан.

В 1989 году В.Болкунов возвращается в Ташкент и работает в Кабинете Министров Республики Узбекистан на должности главного специалиста Информационно-аналитического департамента по вопросам развития образования, здравоохранения и социальной защиты (куратор здравоохранения). Часто ездит командировки по странам Европы и Америки, по обмену опытом и представлял Узбекистан во Франции, Италии, Израиле. Занимался общественной работой. За добросовестный труд и отличную работу был награжден медалью «Шухрат».

В августе 2012 года Приказом Министра Здравоохранения Республики Узбекистан Владислав Федорович назначается директором Музея здравоохранения Узбекистана им.

фессииальной среде и всегда отличался искренней преданностью своему делу. Коллеги с большой любовью и теплотой вспоминают о его необыкновенной доброте и желании помочь любому сотруднику по его просьбе, никогда не оставался безучастным к чужим проблемам.

За 12 лет работы в Музее он внедрил новые методы работы по оцифровке экспонатов, под его руководством были организованы новые экскурсионные залы, восстановлен кинозал и отреставрированы старые кинофильмы по санитарно-просветительской работе, проведен ремонт помещений музея, реконструкция залов и многое другое. Планирует реконструкцию Музея...

Но болезнь вносит свои коррективы в судьбу этого сильного физически и нравственно человека, после упорной борьбы с недугом в течении года, после тяжелой продолжительной болезни 20 мая 2023 года сердце Владислава Федоровича остановилось навсегда.

К.С.Заирова. В. Болкунов жил одной жизнью с музеем, снижал большой авторитет в про-

Ушел из жизни замечательный человек, любимый муж и отец сына и дочери, любимый дед 6 внуков и одного правнука! Память о нем навсегда сохранится в наших сердцах!

Фаина БОЛКУНОВА,
директор Государственной научной медицинской библиотеки Министерства здравоохранения Республики Узбекистан.

телем, ученым, часто участвовал в работе международных конференций и представлял Узбекистан. Его талант руководителя был оценен по достоинству и в 1986 году его назначили Советником министра Общественного здравоохранения Демократической Республики Афганистан. Здесь он организует мероприятия по

Учёбу юный Владислав начал в Суворовском училище в Оренбурге, организованном для сыновей погибших офицеров. Здесь все сотрудники к детям-сиротам относились с большим уважением и любовью, начиная с офицеров-воспитателей, до официанток в столовой. Все было хорошо, он был отличником, мама часто приезжала навещать сына, но он очень скучал по Ташкенту и после восьмого класса, не окончив училище, Владислав уговорил маму забрать его домой в Ташкент.

После окончания школы в Ташкенте он поступил учиться в Ташкентский Медицинский Институт. В 1966 году, после страшного землетрясения в Ташкенте, многие ВУЗы предлагали приехать студентам учиться в Москву, Ленинград и другие города. Владислав Федорович закончил третий курс, перевелся в Ленинградский санитарно-гигиенический медицинский институт.

В 1968 году Владислав Болкунов после окончания Ленинградского санитарно-гигиенического медицинского института по распределению

выезжает на работу в Курскую область, село Мантурово и уже через несколько месяцев работы, по рекомендации Главного санитарного врача области, назначается на должность заместителя Главного санитарного врача области. У него прекрасные перспективы, но в Ташкенте серьезно заболевает мама, и он возвращается в Ташкент.

В 1968 году в Ташкенте молодой специалист поступает на работу в УзНИИ эпидемиологии, микробиологии и инфекционных заболеваний в отдел Особо опасных инфекций. Принимает активное участие в мероприятиях по борьбе с холерой и другими инфекционными заболеваниями на территории Узбекистана. Провел большую работу по изучению

МУ. GOV. UZ ПОРТАЛИ ОРҚАЛИ ТИББИЙ ХИЗМАТЛАР

Му.gov.uz – ягона интерактив давлат хизматлари портали ҳозирда 520 та онлайн хизматлар кўрсатиб келинмоқда. Улар қаторида соғлиқни сақлаш соҳасига оид хизматлар ҳам бўлиб, минглаб юртдошларимиз улар орқали уйдан чиқмасдан, биргина телефон орқали ўзларига зарур маълумотларга эга бўлишмоқда.

Му.gov.uz – ягона интерактив давлат хизматлари порталидаги “Соғлиқни сақлаш” бўлимида 15 та онлайн хизматларни ўз ичига олади, улар қуйидагилар:

– Вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақалари маълумотномаларини олиши;
– Тиббиёт ва фармацевтика ходимларини аттестациядан ўтказиши ва

уларга малака тоифалари бериши;
– Соғлом турмуш тарзини қўллаб-қувватлаш саломатлик кўрсаткичлари ҳақида маълумот олиши;
– Оилавий шифохона шифокори маълумотлари билан танишиши;
– Тиббиёт ташилотларини аккредитация қилиши;
– Тиббий ордери текшириши;
– Шифокор қабулига ёзилиши;

– Аҳолининг профилактик кўриклар тақвими;
– Тиббий маълумотномаларни олиши (083/х шаклдаги);
– Профилактик эмланганлик ҳолатини текшириши;
– Давлат томонидан бепул бериладиган дори воситалари ҳақида маълумот;
– 40 ёшдан кейинги юрак қон-томир тизими касалликлари хавфини баҳолаш номограммаси;
– Болаларнинг эмланиши тақвими;
– Тана вазни ва оғирлиги калькулятори;
– COVID-19 га эмлашга ёзилиши ва ҳолатини текшириши.

Шунингдек, порталнинг “Ижтимоий химоя” бўлимида:

– Рухий саломатлик бўйича диспансердан маълумотнома;
– Наркология бўйича диспансердан маълумотнома олиши хизматлари ҳам мавжуд.

ЭСЛАТМА: Ушбу хизматлардан фойдаланиш учун OneID тизимида рўйхатдан ўтиш зарур. Айрим хизматлардан фойдаланиш учун ЭРИ (электрон рақамли имзо) ҳам талаб қилиниши мумкин.

@ssvuz

ХОТИРА УЙҒОНСА ГЎЗАЛ

ҚАЛБЛАР УНГСИЗГИНА ЙИҒЛАЙДИ...

Ҳамишра! Бу сўз замирида олам-олам маъно мужассамлашган. Унда жамики эзгу фазилатлар ўз ифодасини топган. Биз доим мамлакатимиздаги 350 мингдан ортиқ ҳамшираларнинг жамият ва оиладаги ўринларини муносиб баҳолаймиз. Бир сўз билан айтганда, улар бизнинг онамиз, опамиз, синглимиз ва қизимиздир. Шундай экан, хотин-қизларнинг фаолиятини қолаверса, оиладаги ўрнини қанчалик эътироф этсакда арзийди.

Демак, юртимиз тиббиёт муассасаларида фидойиларча меҳнат қилган ва меҳнат қилиб келаётган ҳамшираларимиз хизмати таҳсинга лойиқдир. Маълумки, Давлатимиз раҳбари ҳам ҳамшираларимиз фаолиятига юксак эътибор бериб, улар меҳнатини кадрлаб рағбатлантириб келмоқдалар. Айниқса, кейинги йилларда ҳамшираларнинг янада шижоат билан ишлашлари, халқаро тажриба алмашишлари, хорижий ҳамкасблари билан ҳамкорликда иш олиб боришлари учун кенг

бокалонимиз Мавлоно Румийнинг куйидаги пурмаъно фикрлари ёдимизга тушди. *"Ҳаёт кафтингдаги сувга ўхшайди, сен туттишга ҳаракат қилаверсан, у эса оқиб кетаверади"*. Ҳа, биз юқоридаги айрим фикрларни бежизга келтирмадик. Мамлакатимиз тиббиёт тизимида фидойиларча меҳнат қилган қанчадан-қанча беморлар дардига даво ва эл дуосига мушарраф бўлган, бунинг баробарида оилада меҳрибон она, сеvimли бувижон ҳамда вафодор ёр бўлган айрим ҳамшираларимизнинг бугунги кунда

Мамлакатимиз тиббиёт тизимида фидойиларча меҳнат қилган қанчадан-қанча беморлар дардига даво ва эл дуосига мушарраф бўлган, бунинг баробарида оилада меҳрибон она, сеvimли бувижон ҳамда вафодор ёр бўлган айрим ҳамшираларимизнинг бугунги кунда орамизда йўқлиги барчамизни қайғуга солади...

имкониятлар яратилмоқда. Мамлакатимизда "Ҳамширлик иши" ва жараёнлари кенг татбиқ этилиб, бугунги кунда улар меҳнати ҳатто, хорижий давлат экспертлари томонидан ҳам эътироф этилмоқда. Ўзларининг ҳалол меҳнати ва касбига садоқат билан ёндошган ҳамшираларимиз кўпчиликини ташкил этади. Ойлар, йиллар ўтаверади, инсон эса фаолиятда олиб борган ишларини сарҳисоб қилгандагина умрининг қанчалик тез ўтганлигини билмай қолар экан. Шу ўринда буюк бо-

орамизда йўқлиги барчамизни қайғуга солади. Улар гар ҳаёт бўлмасаларда, оилалари, ҳамкасблари, фарзандлари қалбида абадул-абад яшайдилар. Биз **Ўзбекистон ҳамширалар ассоциацияси жамоаси** ҳам ўз касбини севиб, ардоқлаб халқимиз саломатлиги йўлида астойдил хизмат қилган, бу фоний дунёни тарк этган ҳамшираларимиз хотирасини ёдга олишни жоиз, деб билдик.
Норбуви Одилова Жиззах вилоятида, **Зоя Шукурова** Хоразм вилоятида, **Мухаррам Муродова** Навоий вилоятида,

Тамара Исмамова Ўш вилоятида таваллуд топишган. Бу қалби меҳрга тўла, ўз касбининг мохир усталари умрларининг охиригача вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасида **"Ҳамширлик иши"** бўйича бош мутахассис, шунингдек, **Ўзбекистон ҳамширалар ассоциацияси вилоят бўлими раиси** вазифаларида фаолият юритиб келишди. Улар Ўзбекистонда ҳамширлик иши ва жараёнларини биринчилардан бўлиб, ҳудудларда татбиқ этишди. Шунингдек, хорижий давлатлар ва мамлакатимизда ўтказилган нуфузли анжуманларда

иштирок этиб, маърузалар қилишган. Республика "Ҳамшира" кўрик-танловлари ҳамда бошқа тадбирларда ҳам фаол иштирок этиб, ўзларининг раҳбарлик ва ташкилотчиликлари билан муносиб ҳисса қўшганлар. Меҳнатлари таҳсинга лойиқ бўлган ушбу раҳбар ходималар илк фаолиятларини тиббиёт муассасаларида ҳамшира, қатга ҳамшира, бош ҳамшира каби лавозимларда бошлаган бўлсалар, машаққатли ва ҳалол меҳнатлари ортидан раҳбарлик лавозимига фаолият олиб бордилар. Ҳа, бу инсонлар тўғрисида кўплаб эътироф-

ли фикрларни айттаверишдан ҳеч қачон тўхтамаймиз.
Улар кўз олдимиздан кетишмайди, гўёки улар эшикдан кириб келавергандек бўлишади, қалбларимиз эса унсизгина йиғлайверади...
Мангуликка дахлдор бўлган ҳамкасбларимиз Норбуви Одилова, Зоя Шукурова, Мухаррам Муродова, Тамара Исмамоваларни хотираси қалбларимизда мангу барҳаётдир.
Ўзбекистон Ҳамширалар ассоциацияси.

СОҒЛОМ АВЛОД – ВАТАН КЕЛАЖАГИ

Доя – чақалоқ дунёга келгандан кейин уни онасидан ҳам аввал қўлга оладиган инсон. Шу боисдан азал-азалдан доялар эл орасида алоҳида эҳтиромга сазовор бўлган.

Уларнинг ана шундай меҳнатлари эъзозланиб, ҳар йили дунё бўйича 5 май санаси Халқаро доялар куни сифатида кенг нишонлади. Сўнгги йилларда тиббиётимизнинг оналар ва болалар саломатлиги йўналишида бўлган қатга ўзгаришлар қаторида доялар фаолиятида ҳам қатор янгилликлар кузатилди. Хусусан, мамлакатимиздаги оналар

ва болалар саломатлиги муассасаларининг ягона тизимга бирлашгани ана шу ўзгаришларнинг дебосчаси бўлди. Шунингдек, 2024 йилдан бошлаб бирламчи даволаш-профилактика муассасаларида 8500 нафар патронаж дояси фаолият юритаётгани бирламчи тизимдаги муҳим воқеа дея оламиз. Улар ҳомиладорлик аниқлангандан бошлаб, ҳам

она, ҳам гўдак саломатлигининг ҳимоячиси сифатида аёлнинг тиббий текширувлардан ўтиши, туғуруқ комплексига боришини назоратга олиб, чилла даврида 42 кун уларнинг соғлигини кузатиб боради ва шундан сўнг патронаж ҳамширасига топширади. Қолаверса, аҳоли орасида соғлом оила, соғлом ҳомиладорлик ва соғлом туғуруқ тарғиботчиси бўлиш ҳам патронаж дояларининг асосий вазифаси этиб белгиланган. Уларнинг билим ва малакаларини ошириш

мақсадида Президентимизнинг 2023 йил 8 сентябрдаги тегишли қарори ҳамда 2023 йил 24-25 октябрь кунлари давлатимиз раҳбарининг Қашқадарё вилоятига ташрифи давомида белгилаб берган топшириқлари ижросини таъминлаш юзасидан мамлакатимизда илк бор мазкур вилоятда жами 892 нафар тиббий бригада дояси "Соғлом оилани шакллантириш" мавзусида ўқитилди.
Ҳозирда ушбу лойиҳа доирасида юртимиз бўйлаб тиббий

бригада дояларини ўқитиш ва малакасини ошириш ишлари давом этмоқда. Таҳсил якунида синов жараёнларидан мувафакиятли ўтган дояларга тегишли ихтисослик бўйича сертификат тақдим этиляпти. Келгусида доялар фаолиятини янада такомиллаштириш, оналар ва болалар саломатлигини асраш жараёнида уларнинг иштирокини кучайтириш бўйича ишлар давом эттирилади.
Тахририят

12 МАЙ – ХАЛҚАРО ҲАМШИРАЛАР КУНИ

ОНАМИЗ, ҚИЗИМИЗ, СИНГЛИМИЗДАЙ МЕҲРИБОН

Ҳамишра. У меҳр-оқибат, эзгулик, фидойиликнинг чинакам тимсоли. Врачларимиз беморни текшириб, муолажа белгилаб, вақти-вақти билан қузатадилар. Ўша муолажаларни соатма-соат, дақиқама-дақиқа, кун-тун демай, заргарона зеҳн ва қунт билан амалга ошириш, беморнинг иштаҳаси, уйқусини қузатиб бориш – ҳамма-ҳаммасини ҳамшира уддалайди. Бемор – бемор-да, инжиқлиги тутса, уни ҳам кўтаради. Ўрни билан суҳбатдош бўлиб, касалнинг руҳини даволайди. Ана шундай машаққатли касбни ардоқлаш, унга садоқатли бўлиш нақадар катта жисмоний ва маънавий куч, билим-у заковат талаб этади.

Соҳа вакиллари эшиштишимча, бугун вилоятимизда 29 минг 750 нафар ўрта тиббиёт ходимлари фаолият олиб борар экан. Шу бағрикенг, сабот-матонатли ҳамшира-ю тиббиёт оғалари марказдан энг чекка ҳудудларгача бўлган поликлиникаларда, стационар шифохоналарда юртдошларимиз саломатлигини тиклаш йўлида фидокорона хизмат кўрсатмоқдалар. Буги-

на эмас, аҳоли репродуктив саломатлигини муҳофаза қилиш, тиббий маданиятини ошириш, бирламчи профилактика ишлари, шунингдек, аҳолини мақсадли патронаж билан қамраб олиш, оила ва таълим муассасаларида соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш учун жамоатчилик асосида ташкил этилган "Саломатлик мактаблари"да ҳам ҳамширалар фаол ва пешқадам. Ҳақиқатан, улар доим энг ол-

динги бўғинларда иш олиб борувчи мутахассислардир. Қайси тиббий муассасага маслаҳат ёки кўмак сўраб борсангиз, энг аввало, улар пешвоз чиқади.

Юқоридаги фазилатларга эга бўлган кўплаб ҳамшираларни биламан. Масалан, Давлатобод туманидаги 8-оилавий поликлиниканинг катта ҳамшираси Сиволобова Светлана Владимировна ўз шогирдлари билан муассасага келган беморларга ҳам,

худуд аҳолисига ҳам юқори савияли хизмат кўрсатиб келмоқдалар. Туман кўп тармоқли марказий поликлиника кундузги стационарининг ҳамширалари Мунира Камолова, Шоҳида Мўминова, Сайёра Абдурахмонова, Сайёра Холмирозова, Замира Баҳриддиновалар ўзидан беморларни кўп ўйлайдиган, касби-корига содик, одамийликлари юксак шифокорлардир.

Вилоятимиздаги барча ўрта тиббиёт ходимларини 12 май - Халқаро ҳамширалар куни билан давлатободлик нурунийлар номидан чин қалбимдан табриклайман. Бахтимизга сизлар ҳам соғ-омон бўлинг. Жамоа ва оилада кадр-қимматингиз сарбаланд бўлаверсин.

Валентина ЦУРИКОВА,
Наманган вилояти
Давлатобод тумани.

5 МАЙ – ХАЛҚАРО ДОЯЛАР КУНИ

"ЗАКОВАТ"ДАГИ БЕЛЛАШУВ

Доялик азалдан эътиборга лойиқ касб ҳисобланади. Боиси у дунёга келган ҳар бир инсоннинг биринчи кунини унинг ёнида туриб, она ва болага ёрдам беради. Доялик хатога йўл қўйиб бўлмайдиган, инсондан катта сабр ва эътибор талаб қилувчи иш ҳисобланади.

Энг муҳими, барча соҳаларнинг ташкил топган, касбларнинг эса нишонланадиган куни бўлгани каби Сирдарё вилоятида ҳам 5 май – Халқаро доялар куни кенг нишонланади. Ушбу сана муносабати билан Сирдарё вилояти Соғлиқни сақлаш бошқармаси, Республика ихтисослаштирилган она ва бола саломатлиги илмий-амалий тиббиёт маркази Сирдарё филиали ташаббуси билан Сирдарё вилояти Соғлиқни сақлаш бошқармаси тизимидаги бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида фаолият юритаётган патронаж доялар ўртасида "Заковат" интеллектуал мусобақаси ўтказилди. Уларнинг интеллектуал салоҳияти Сирдарё вилояти Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлигининг даволаш ишлари бўйича биринчи ўринбосари Юсуф Мирхонов бошчилигидаги ҳакамлар ҳайъати аъзолари томонидан 3 та шарт бўйича баҳолаб борилди.

Натижага кўра, Сирдарё, Сардоба, Оқолтин, Сайхунобод туман тиббиёт бирлаш-

малари тизимидаги бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларининг патронаж дояларидан ташкил топган Гипократ жамоаси патронаж доялари биринчи ўринга муносиб кўрилган бўлса, иккинчи ўринга Гулистон шаҳар, Гулистон ва Мирзаобод туман тиббиёт бирлашмаси тизимидаги бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларидан ташриф буюрган, патронаж доялардан ташкил топган Ибн Сино жамоаси, учинчи ўринга Янгиер, Ширин шаҳарлари, Ховос ва Боёвут туманларининг патронаж доялардан ташкил топган "Найтингел" жамоаси муносиб кўрилди. Ғолиб ва иштирокчиларга 5 май – Халқаро доялар куни муносабати билан Сирдарё вилояти Соғлиқни сақлаш бошқармаси ҳамда Республика ихтисослаштирилган она ва бола саломатлиги илмий-амалий тиббиёт маркази Сирдарё филиалининг ташакурномаси, эсдалик совға, тиббиётга доир ўқув қўлланмалар топширилди.

КҮРИК-ТАНЛОВ

ҒОЛИБ ҲАМШИРА АНИҚЛАНДИ

12 май – Халқаро ҳамширалар куни олдиан Гулистон шаҳридаги Вилоят мусиқали драма театрда эл-юрт орасида хурмат қозонган, чинакам матонат ва жасорат соҳиби бўлган сирдарёлик ҳамширалар ўртасида "Ҳамишра-2024" кўрик-танловининг вилоят босқич мусобақаси ўтказилди.

Унда ўз касбининг фидойи ва тажрибалилари орасидан танлаб олинган 14 нафар ҳамшира иштирок этиб, улар тўртта шарт бўйича амалий ва назарий билим ва маҳоратларини синовдан ўтказди. Энг асосийси, ҳакамлар ҳайъати ҳар бир ҳамширанинг тиббиёт муассасаларидаги фаолиятига, ўз касбига садоқатига, етарли билим ва кўникмага эга эканлиги, беморларга ширин сўзлигига алоҳида аҳамият қаратиб, "Ҳамишра-2024" кўрик-танловининг вилоят босқичи ғолибларини аниқлашди.

Танлов якунига кўра, Боёвут туман тиббиёт бирлашмаси қабулхона бўлими ҳамшираси Махлиё Юсупова "Энг яхши ҳамшира" дея эътироф этилиб, унга биринчи ўрин берилган бўлса, иккинчи ўринга Республика шойинчи тиббий ёрдам илмий марказ Сирдарё вило-

бўлимнинг диплом ва қиммат баҳо совғалари тақдим этилди. Бундан ташқари, қолган иштирокчилар "Фаол иштирокчи", "Энг ёш иштирокчи", "Энг латофатли ҳамшира", "Энг чаккон ҳамшира", "Зукко ҳамшира", "Ёш устоз ҳамшира" номинациялари билан тақдирланган бўлса, узок йиллар давомида соғлиқни сақлаш тизимида

ят филиали терапия бўлими ҳамшираси Гулчеҳра Умарова, учинчи ўринга Сирдарё вилоят кўп тармоқли болалар тиббиёт маркази Гематология бўлими ҳамшираси Комила Шоимова, Оқолтин туман тиббиёт бирлашмаси болалар бўлими ҳамшираси Мафтуна Эгамназарова муносиб кўрилиб ғолиб ва иштирокчиларга Сирдарё вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси, Соғлиқни сақлаш ходимлари касоба уюшмаси вилоят Кенгаши Раёсати, Ўзбекистон ҳамширалар ассоциацияси вилоят

меҳнат қилиб келаётган, хизматлари билан нафақат ўзлари ишлаётган муассасада, маҳалла кўй, элда хурмат қозонган фидойи ҳамширалар хизмати ҳам эътироф этилиб, уларга Сирдарё вилояти Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлигининг даволаш ишлари бўйича биринчи ўринбосари Юсуф Мирхонов вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармасининг махсус статуси, қиммат баҳо совға, ташакурномаларини топширди.

Ғулом ПРИМОВ

ХАЛҚАРО СЕМИНАР

ҲАМКОРЛИКДАГИ МАҚСАДЛИ ФАОЛИЯТЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йилнинг 9 августдаги “Республикада қон хизматини янада такомиллаштириш ва бепул қон донорлигини ривожлантириш тўғрисида”ги 348-сонли Фармони бажариш мақсадида ҳамда икки томонлама имзоланган ҳамкорлик Меморандуми доирасида жорий йилнинг 6-7 май кунлари Тошкентда Осиё Трансфузион тиббиёт ассоциацияси кўмаги билан Республика қон қуйиш марказида “Замонавий иммуногематология ва қон марказларини бошқариш” мавзусида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди.

минлаш” муҳимлигини таъкидлади. Шу ўринда айтишимиз лозимки, 25 йил давомида Осиё Трансфузион тиббиёт ассоциацияси Осиё минтақасининг 48 та давлатидан трансфузион мутахассисларни бирлаштирган ва Осиё минтақасининг 24 та давлатида ушбу Ассоциациянинг мамлакат филиаллари мавжуд. Осиё Трансфузион тиббиёт ассоциацияси фаолияти донорлик қонининг хавфсизлиги ва сифатига оид кенг қўламли масалаларни муҳокама қилишга, мутахассислар тайёрлашга, илмий-тадқиқотлар олиб боришга, қон компонентларини ишлаб чиқариш бўйича янги технологиялар ва илгор тажрибаларни жорий этишга, шифохоналар ва қон марказлари ўртасидаги ўзаро

алмашиш, амалий машғулотлар, стажировкалар ва халқаро конференциялар кўринишида мутахассислар учун ўқув дастурларини фаол олиб бормоқда, шунингдек, қон марказлари халқаро стандартларга

ошириш бўйича амалий машғулотлар ўтказилди. Шунингдек, қон гуруҳини аниқлашда юзага келиши мумкин бўлган муаммоларни баргараф этиш, отогимун эритроцитлар антикорлари мавжудлиги ва уларни аниқлаш

Ушбу тадбирда Ўзбекистон ва Марказий Осиё минтақасида илк бор Ҳиндистон, Россия, Қирғизистон давлатидан соҳа мутахассислари ва мамлакатимиздаги қон хизмати раҳбарлари ва ҳудудий қон марказларининг изосерология соҳаси мутахассислари иштирок этди.

Семинарни Республика қон қуйиш марказининг директори Алонур Саидов кириш сўзи билан очиб, ҳамкорликдаги мазкур семинардан асосий мақсад, давлатимиз раҳбарининг 2022 йил 9 августдаги 348-сонли фармонини таъминлашга қаратилганлиги ва икки томонлама тузилган Меморандумда кўзда тутилган асосий вазифаларни бажариш муҳимлиги хусусида тўхталиб ўтди. Осиё Трансфузион тиббиёт ассоциациясининг президенти доктор Набаджоти Чоудхури сўзга чиқиб, семинарнинг асосий мақсадларига эътибор қаратиб, ҳамкорликдаги фаолиятлар замирида инсонлар саломатлиги муҳим эканлигини ва Меморандумда

белгилаб олинган муҳим масалаларни назарий ҳамда амалий узвийликда давом эттириб, Ассоциациянинг асосий шиори “Чегарасиз Осиёдаги барча беморларни қон билан таъ-

ҳамкорликни яхшилашга қаратилган. Ўзбекистон 2022 йилда Осиё Трансфузион тиббиёт ассоциациясига аъзо бўлди, шундан буён Осиё Трансфузион тиббиёт ассоциацияси тажриба

мувофиқ аккредитация дастурида иштирок этиш учун қон марказлари учун Трансфузион тиббиёт бўйича Глобал журналининг нашр этмоқда. Тренингда илк бор қон хизматини оптималлаштириш, трансфузион терапия сифати ва хавфсизлигини таъминлаш масалалари муҳокама қилиниши баробарида, гел технологияларини жорий этиш, асоратларнинг олдини олиш ва трансфузион терапия сифатини

бўйича амалий ишларга ҳам қатъият берилди, – дейди Осиё Трансфузион тиббиёт ассоциацияси ҳудудий координатори Майя Махмудова. Шунингдек, кун тартибидан ўрин олган долзарб мавзуларда маърузалар тингланди ва гуруҳларга бўлиниб, семинар доирасидаги асосий масалалар кўриб чиқилди, фикр, таклиф ва мулоҳазалар ўртага ташланди.

Тадбир сўнггида икки томонлама тузилган ҳамкорликдаги Меморандумдаги мақсадли вазифалар янада бардавом бўлишига келишиб олинди. Хулоса қилиб айтганда, мазкур семинар республикада трансфузион ёрдам сифатини яхшилашга хизмат қилади.

Ибодат СОАТОВА,
журналист.

ИСТЕЪДОДЛАРИМИЗ

ЁШ ОЛИМЛАР СОНИ ЯНА БИТТАГА КўПАЙДИ

Шодиев Жаҳонгир Аҳатович 2014 йилда Бухоро давлат тиббиёт институтининг Тиббий-педагогика факультетини имтиёзли диплом билан тугатган. 2014-2016 йиллар давомида Бухоро давлат тиббиёт институти оториноларингология ва офтальмология кафедрасида оториноларингология мутахассислиги бўйича клиник ординатуранинг ўтаган. 2016-2019 йилларда Бухоро вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт марказида оториноларинголог лавозимида ишлаган. 2019 йилдан бугунги кунга қадар Бухоро вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт маркази оториноларингология ва юз-жағ жарроҳлиги бўлими бошлиги лавозимида ишлаб келмоқда.

Шодиев Жаҳонгир Аҳатович тиббиёт фанлари бўйича фалсафа доктори илмий даражасини олиш учун 14.00.04 Оториноларингология

ихтисослиги бўйича т.ф.д. Вохидов Улугбек Нуридинович илмий раҳбарлигида “Сурункали эксудатив отит ривожланишининг клиник-биокимёвий

жиҳатлари ва уни даволашни оптималлаштириш” мавзусида диссертацияни мувоффақиятли ҳимоя қилди. У Ўзбекистон Республикасининг Олий Аттестация Комиссияси томонидан фалсафа доктори (PhD) илмий даражасига муносиб кўрилди.

Шу муносабат билан марказининг эрталабги йиғилишида бош врач т.ф.н. Қ. Каримов ва узок йиллар давомида марказнинг оториноларингология бўлими мудир лавозимида ишлаган, соғлиқни сақлаш алоҳиси кўкрак нишони соҳиб М. Пардаев томонидан Ж. Шодиевга тиббиёт фанлари бўйича фалсафа фанлари доктори (PhD) дипломи топширилди. Кутловда марказни барча бўлим

мудирлари, масъуллар, ординаторлар қатнашиб ушбу мувоффақият билан ёш шифокор олимни табриқлаб, илмда янада юқори поғоналарга кўтарилишига улкан зафарлар тиладилар.

Барча йиғилиш қатнашчилари билдирилган тилак ва истакларни кўтаринки руҳда қўллаб-қувватладилар. БВКТТМ ахборот хизмати.

ЭЪЛОН!

Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидаги давлат тиббиёт ташкилотларининг мутахассисларини хорижий мамлакатларнинг етакчи тиббиёт ва илмий муассасаларга 1-3 ой муддатга малака ошириш ва қайта тайёрлашга юбориш мақсадида

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

Танлов тегишлилиги бўйича Республика ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказларида Ишчи гуруҳи томонидан суҳбат асосида 2024 йил 31 май куни ўтказилади.

Танловда иштирок этиш учун қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

- Ишчи комиссияси раиси номига таълимнинг шакли ва йўналиши кўрсатилган, белгиланган тартибдаги ариза (Ариза намунаси илова қилинади);
 - белгиланган шаклдаги маълумотнома-объективка (анкета);
 - олий таълим муассасасини тугатганлигини тасдиқловчи диплом нусхаси;
 - охирги 3 йилда хорижда ва республика таълим муассасаларида малакасини оширганлиги тўғрисида сертификат;
 - илмий даражаси ва илмий унвонини тасдиқловчи дипломларнинг нусхаси (агар мавжуд бўлса);
 - меҳнат дафтарчаси нусхаси;
 - паспорт нусхаси;
 - малака тоифасига эга бўлганлиги тўғрисида сертификат;
 - семинар, конференцияларда маъруза билан ёки маърузасиз иштирок этганлиги тўғрисида сертификат;
 - чет тилидан билим даражасини белгиловчи амалдаги миллий ёки халқаро сертификат (Миллий квалификация сертификати, IELTS, TOEFL ва уларга тенглаштирилган), агар мавжуд бўлса.
- Ушбу ҳужжатлар қуйидаги иловада белгиланган тиббиёт ташкилотларнинг электрон манзилларига юборилади:

Маълумот учун телефон рақами: 71-239-48-36

ОБЪЯВЛЕНИЕ!**ОБЪЯВЛЯЕТСЯ КОНКУРС**

для специалистов медицинских учреждений системы Министерства здравоохранения для повышения квалификации и переподготовки ведущих медицинских и научных учреждениях зарубежных стран сроком обучения 1-3 месяца.

Конкурс состоится в соответствующих республиканских специализированных научно-практических медицинских центрах на основе собеседования Рабочей группой 31 мая 2024 года.

Для участия в конкурсе необходимы следующие документы:

- заявление в установленном порядке на имя Председателя Рабочей комиссии с указанием формы и направления обучения (прилагается образец заявления);
- справка-объективка (анкета), в установленной форме;
- сертификат о повышении квалификации за последние 3 года за рубежом и в республиканских учебных заведениях;
- копия диплома об окончании высшего образовательного учреждения;
- копии дипломов, подтверждающих ученую степень и ученое звание (при наличии);
- копия трудовой книжки;
- копия паспорта;
- сертификат присужденной категории;
- сертификат об участии на семинарах, конференциях с докладом или без доклада;
- действующий национальный или международный сертификат, определяющий уровень знания иностранного языка (Национальный квалификационный сертификат, IELTS, TOEFL и др.), если таковой имеется.

Данные документы направить по электронной почте, указанной в приложении.

Справочный телефон: 71-239-48-36

Ушбу ҳужжатлар қуйидаги иловада белгиланган тиббиёт ташкилотларнинг электрон манзилларига юборилади

ИЛОВА

№	Тиббиёт ташкилоти номи	Электрон манзили	Телефон рақами
1.	Республика ихтисослаштирилган аллергология ва иммунология илмий-амалий тиббиёт маркази	allergocenteruz@gmail.com	+99890-024-55-03 +99893-578-80-62 +99890-949-50-37
2.	Республика ихтисослаштирилган болалар онкологияси, гематологияси ва иммунология илмий-амалий тиббиёт маркази	info@bgokim.uz	+99894-683-71-65
3.	Республика ихтисослаштирилган гематология илмий-амалий тиббиёт маркази	rigiatm@exat.uz, niigem@minzdrav.uz	+99895-515-75-72 (73)
4.	Республика ихтисослаштирилган кардиология илмий-амалий тиббиёт маркази	cardiocenter@ssv.uz	+99871-237-36-88 +99871-269-94-94
5.	Республика ихтисослаштирилган нейрохирургия илмий-амалий тиббиёт маркази	resp.neyroxir.ilm.m@ssv.uz	+99871-264-96-30
6.	Республика ихтисослаштирилган нефрология ва буйрак трансплантацияси илмий-амалий тиббиёт маркази	nefrologiya2019@mail.ru	+99871-224-96-59
7.	Республика ихтисослаштирилган она ва бола саломатлиги илмий-амалий тиббиёт маркази	obs-gyn85@mail.ru sarkor_70@mail.ru	71 2637820 71 2637830
8.	Республика ихтисослаштирилган онкология ва тиббий радиология илмий-амалий тиббиёт маркази	info@cancercenter.uz	+99871-227-13-27
9.	Республика ихтисослаштирилган оториноларингология ва бош-бўйин касалликлари илмий-амалий тиббиёт маркази	orlhns.uz@gmail.com	+99894-044-40-49 +99890-345-45-82
10.	Республика ихтисослаштирилган педиатрия илмий-амалий тиббиёт маркази	geller_svetlana@mail.ru, saodat.nigmanova@ssv.uz rsspmcp@pediatriya.uz rsspmcopediatrics@gmail.com	+99871-229-38-73
11.	Республика ихтисослаштирилган руҳий саломатлик илмий-амалий тиббиёт маркази	mentalhealthcenteruz@gmail.com	078-150-79-34, 078-150-78-95, 078-150-78-94
12.	Республика ихтисослаштирилган терапия ва тиббий реабилитология илмий-амалий тиббиёт маркази	info@therapy.uz	+99899-793-55-55 +99871-234-71-09 +99899-792-55-55
13.	Республика ихтисослаштирилган травматология ва ортопедия илмий-амалий тиббиёт маркази	niito-tashkent@yandex.ru	+99871-233-10-30 +99890-902-57-76
14.	Республика ихтисослаштирилган урология илмий-амалий тиббиёт маркази	rustamhasanov505@gmail.com	078-150-65-84 078-150-65-67
15.	Республика ихтисослаштирилган фтизиатрия ва пульмонология илмий-амалий тиббиёт маркази	resp.ftiz.ilmiy.m@ssv.uz RIFvaPIATM@exat.uz	+998 71-278-02-09 +998 71-278-15-28
16.	Республика ихтисослаштирилган хирургия илмий-амалий тиббиёт маркази	cs.75@mail.ru;	+998 71-230-45-60
17.	Республика ихтисослаштирилган эпидемиология, микробиология, юқумли ва паразитар касалликлар илмий-амалий тиббиёт марказининг вирусология илмий текширишинституту	info.niimiz@ssv.uz	+99871-243-36-05
18.	Республика кўз микрохирургияси илмий-ихтисослаштирилган марказ	eye-center@inbox.ru shirinkon@mail.ru	+99890-984-07-92
19.	Республика патологик анатомия маркази	xudaynazarov.sobirjon@mail.ru	+99871-214-50-11
20.	Республика суд-тиббий экспертиза илмий-амалий маркази	hoi8@yandex.ru sme.markaz@ssv.uz mail@forensic.uz	+99897-718-88-57 078-147-11-80
21.	Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази	uzmedicene@mail.ru	078-150-46-01
22.	Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси	sanepid-rc@mail.ru	+99895-560-80-90
23.	Республика халқ таботати илмий-амалий маркази	TabobatMarkazi@yandex.ru	+99890 909-70-30
24.	Республика ихтисослаштирилган дерматовенерология ва косметология илмий-амалий тиббиёт маркази	niivid@mail.ru	078-147-02-06

НАМУНА

Ўзбекистон Республикаси
Соғлиқни сақлаш вазири
в.б. А.Худаяровга
Республика ихтисослаштирилган
онкология ва радиология илмий-
амалий тиббиёт марказининг
ходими _____ дан
(ходимнинг Ф.И.Ш.)

АРИЗА

Менга, Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидаги давлат тиббиёт ташкилотларининг онкология йўналиши мутахассисларини хорижий мамлакатларнинг етакчи тиббиёт ва илмий муассасаларга малака ошириш ва қайта тайёрлаш бўйича эълон қилинган танловда қатнашишга рухсат беришингизни сўрайман.

Сана ходимнинг имзоси

ОБРАЗЕЦ

И.о. министру здравоохранения
Республики Узбекистан
А.Худаярову
от сотрудника Республиканского
специализированного
научно-практического медицинского
центра онкологии и радиологии

(Ф.И.О. сотрудника)

ЗАЯВЛЕНИЕ

Прошу Вас разрешить мне участвовать в конкурсе для специалистов по направлению онкологии для повышения квалификации и переподготовки в ведущих медицинских и научных учреждениях зарубежных стран.

Дата подпись сотрудника

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг
2024 йил 22 апрелдаги
132-сонли буйруғига
1-илова

Соғлиқни сақлаш тизимидаги давлат тиббиёт муассасаларининг
ходимларини хорижда тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, шунингдек, ўқитиш,
малака ошириш ва тажриба алмашишни республикада ташкил этиш учун
хорижий мутахассисларни жалб этиш бўйича номзодларни саралаш

ТАРТИБИ

Умумий қондалар

1. Ушбу Тартиб соғлиқни сақлаш тизимидаги давлат тиббиёт муассасаларининг (кейинги ўринларда — Буюртмачилар) ходимларини (кейинги ўринларда — мутахассислар) хорижда тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, шунингдек, ўқитиш, малака ошириш ва тажриба алмашишни республикада ташкил этиш учун хорижий мутахассисларни жалб этиш бўйича номзодларни саралаш танловини ташкил этиш, Жамғарма маблағларидан фойдаланиш учун номзодлардан ҳужжатларни қабул қилиш, хорижда малака ошириш (стажировка), қайта тайёрлаш якуни бўйича ҳисобот тақдим этиш, уларнинг билим ва кўникмаларини амалиётга жорий қилиш тартибини белгилайди.

2. Мутахассисларни хорижда малака ошириш (стажировка), қайта тайёрлаш таълим дастурлари бўйича юбориш хизмат сафарига тенглаштирилади.

Жамғарма маблағларидан фойдаланиш учун номзодлардан
ҳужжатларни қабул қилиш

3. Хорижда малака ошириш (стажировка), қайта тайёрлашга жалб қилиш ва юбориш учун очик саралаш танлови аризалар келиб тушиши ва йиғилишига қараб, календарь йил давомида даврий равишда, аммо бир йилда камида икки мартаба ўтказилади.

4. Хорижда малака ошириш (стажировка), қайта тайёрлашга юбориш очик саралаш танлови асосида амалга оширилади.

5. Танловда таълим дастури ва ҳужжатларни тақдим этиш муддати тугагандан сўнг тақдим этилган ҳужжатлар кўриб чиқилмайди. Бирок рўйхат тасдиқлангандан сўнг танлов ғолиби айрим сабабларга кўра хорижда малака ошириш (стажировка), қайта тайёрлашда иштирок этишни рад этса, унинг ўрнига шу мутахассислик бўйича тасдиқланган харажат маблағлар ҳисобига танловда ундан кейинги юқори балл тўплаган мутахассис киритилади.

6. Номзодлар қуйидаги ҳужжатлар йиғиндисини электрон шаклда Вазирлик томонидан белгиланган электрон почта махсус манзилига юборадилар:

паспорт нусхаси;

олий ва ўрта махсус таълим муассасасини тугатганлигини тасдиқловчи дипломнинг нусхаси, гувоҳнома нусхаси (клиник ординатура) ва/ёки илмий даражаси (фан номзоди, PhD ва фан доктори, DcS), илмий унвонини (катта илмий ходим, доцент, профессор) тасдиқловчи диплом(лар)нинг нусхаси (агар мавжуд бўлса);

хорижий тиллардан билим даражасини белгиловчи амалдаги миллий ёки халқаро сертификат (Миллий квалификация сертификати, IELTS, TOEFL ва уларга тенглаштирилган, муддати ўтган ҳужжатлар бундан мустасно) (агар мавжуд бўлса);

охирги 3 йилда хорижда ва республика таълим муассасаларида малакасини оширганлиги тўғрисида сертификат;

малака тоифасига эга бўлганлиги тўғрисида сертификат;

меҳнат дафтарчаси нусхаси;

семинар, конференцияларда маъруза билан ёки маърузасиз иштирок этганлиги тўғрисида сертификат.

7. Номзодлар тақдим этаётган ҳужжатларининг ҳаққонийлигига шахсан жавобгар ҳисобланади.

Хорижда малака ошириш (стажировка), қайта
тайёрлаш бўйича номзодларни саралаш тартиби

8. Соғлиқни сақлаш вазирлиги танлов ўтказиладиган тиббиёт ташкилотларни белгилайди.

9. Номзодлар томонидан тақдим этилган ҳужжатлар 1-иловадаги мезонларга мувофиқ ўрганилади ва ўрганиш натижаларига асосан якуний хулоса тайёрланади.

10. Ишчи гуруҳ томонидан номзоднинг интеллектуал салоҳияти, маъна-

вий фазилатлари ҳамда касбий маҳоратини баҳолаш мақсадида номзодлар билан суҳбат ўтказилиши мумкин.

11. Суҳбатда Ишчи гуруҳ аъзолари умумий сонининг камида учдан икки қисми иштирок этганда ваколатли ҳисобланади.

12. Танлов натижаларига асосан номзод тўплаган баллари бўйича “ўтди” ёки “ўтмади” деб якуний хулоса қилинади.

13. Танлов натижаларига асосан 56 ва ундан юқори балл тўплаган номзодлар комиссия қарори билан Танлов ғолиби деб топилади.

14. Номзодларнинг ўртача баллари тенг бўлган тақдирда комиссия раисининг хулосасига асосланиб якуний қарор қабул қилинади. Бунда номзоднинг интеллектуал салоҳияти, маънавий фазилатлари ҳамда касбий маҳорати юзасидан суҳбат баҳосига эътибор қаратилади.

15. Танловнинг натижалари масъул ташкилотларнинг веб-сайтида жойлаштирилади.

16. Танлов ғолиблари бўйича Мутахассисларни хорижий тиббий таълим, илмий ташкилотларга (марказлар, университетлар ва бошқалар) малака ошириш (стажировка) ва қайта тайёрлашга юбориш режаси ушбу Тартибнинг 4-иловасига мувофиқ Ишчи гуруҳ йиғилишининг қарори билан тасдиқланади.

17. Танлов ўтказилган даврда қуйидагилар номзодларнинг хорижда тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, шунингдек, ўқитиш, малака оширишга қўйилмаслиги учун асос ҳисобланади:

давлат тиббиёт ташкилотидан 5 йилдан кам бўлган меҳнат стажига эга бўлганда;

давлат тиббиёт ташкилотидан бир штат бирлигидан кам штат бирлигидан ишлаганда;

асосий меҳнат фаолияти хусусий тиббиёт ташкилотидан бўлганда;

нафақа ёшига етган тиббиёт ходими бўлганда;

олдинги йилда ўтказилган танловда иштирок этиб, ғолиб сифатида хорижда малакасини ошириб келганда.

Республикага малакали мутахассисларни хорижий тиббиёт ҳамда
илмий муассасалардан таклиф этиш

18. Хорижий малакали мутахассисни таклиф этиш тўғрисидаги қарорни қабул қилишда мазкур мутахассис йўналишининг долзарблиги, унинг илмий мақоми ва малакаси, тиббиёт муассасаларини модернизациялаш ва техник қайта жиҳозлаш бўйича қўйилган вазифаларга мослиги 2-иловадаги мезонларга мувофиқ ҳисобга олинади.

19. Юқоридаги талаблар асосида Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ҳудудий органлари, давлат тиббиёт ташкилотлари, шунингдек хорижий тиббиёт ташкилотлари билан ҳамкорлик қилиш тажрибасига эга бўлган тиббиёт ходимларининг таклифини инobatга олган ҳолда рўйхат шакллантирилади. Тавсия этилган хорижий тиббиёт мутахассисини таклиф этиш мақсадга мувофиқ ёки мувофиқ эмаслиги юзасидан Ишчи гуруҳ қарор қабул қилади.

20. Тавсия этилган хорижий тиббиёт мутахассисини таклиф этиш мақсадида Ишчи гуруҳ қарорини Кузатув кенгашига тақдим этади.

Хорижга юборилган мутахассисларнинг малака ошириш (стажировка)
ва қайта тайёрлаш якуни бўйича ҳисобот тақдим этиш

21. Малака ошириш (стажировка) ва қайта тайёрлаш якуни бўйича мутахассис 3-иловага мувофиқ тасдиқланган ҳисобот шаклини муассаса раҳбари билан келишган ҳолда тасдиқлаб ҳудудий бош мутахассислар ва консултантлари (CPD-координатор)га тақдим этади.

22. Ҳисоботлар буюртмачиларнинг коллегиял органида кўриб чиқиш ва тасдиқлаш учун киритилади.

23. Тасдиқланган ҳисоботлар ва коллегиял орган қарори нусхаси буюртмачилар расмий йўлланма хатига илова қилинган ҳолда, қарор чиққан кундан бошлаб 10 иш кунида қоғоз ва электрон шаклда Соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош мутахассислари ва консултантлари (CPD-координатор)га тақдим этилади.

24. Ҳисоботларни Соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош мутахассислари ва консултантлари қабул қилиш жараёнида улар асословчи ҳужжатлар билан бирга тақдим этилган тақдирда ҳисоботлар қабул қилинди деб белгиланади.

25. Ҳисобот ва маълумотлар ҳаққонийлиги юзасидан буюртмачи ташкилот раҳбари масъул ҳисобланади.

Жамғарма ҳисобидан хорижда малака ошириш (стажировка) ва қайта тайёрлашга юборилган мутахассисларнинг билим ва кўникмаларини амалиётга жорий қилиш

26. Жамғарма ҳисобидан малака ошириш (стажировка) ва қайта тайёрлаш ўтаб келган ғолиб номзодларнинг (кейинги ўринларда – Танлов ғолиби) шартномаларни (контрактларни) белгиланган тартибда расмийлаштириши ва келгусида рўйхатга олиниши ҳамда ижро этиш учун кўрсатилган талаблар ва муддатларга мувофиқ Жамғармага тақдим этилиши лозим.

Таълим дастури тугалланганидан сўнг, Танлов ғолиблари шартнома (контракт) талабларига қатъий амал қилган ҳолда диплом, сертификат ёки бошқа ҳужжат нусхасини, шунингдек, таълим дастури бўйича фойдаланган адабиётлар ва тарқатма материалларнинг электрон шаклини тиббиёт ходимлари фойдаланиши учун Вазирликнинг электрон кутубхонасига жойлаштириши учун Ишчи гуруҳига тақдим этади.

27. Танлов ғолибига мутахассислиги бўйича куйидаги муддатда тўлиқ бандлик асосида узлуксиз ишлаб бериш мажбурияти юкланади:

а) малака ошириш таълим дастури бўйича – 3 (уч) йилдан кам бўлмаган муддатга;

б) қайта тайёрлаш таълим дастури бўйича – 5 (беш) йилдан кам бўлмаган муддатга.

28. Танлов ғолиблари малака ошириш (стажировка) ва қайта тайёрлаш ўтаб келган амалий, илмий-тадқиқот ишлари натижалари бўйича, ўз мутахассислиги ва қўлга киритган замонавий билим ва кўникмалари бўйича мавзули малака ошириш курсларини ва маҳорат дарсларини ташкил этадилар.

29. Танлов ғолиби ўзлаштирган замонавий юқори технологияли диагностика ва даволаш усулларини ўз ташкилотиде татбиқ этади. Бунда ташкилот раҳбари уларга шарт-шароитларни яратиб беради.

Танлов ғолиби хорижий илмий-амалий анжуманларда маъруза билан иштирок этиши ва халқаро маълумотлар базасидаги етакчи илмий журналларда мақола чоп этиши, шу билан бирга, камида бир йил давомида Вазирлик томонидан ташкил этиладиган бошқа тадбирларда малака ошириш (стажировка) ва қайта тайёрлаш даврида тўпланган тажриба, олган билим ва кўникмалари борасида ўз фикр ва мулоҳазаларини баён этади.

30. Танлов ғолиби узрсиз сабабларга кўра хорижий таълим, илмий ёки бошқа муассасаларнинг таҳсил олувчиси сафидан четлаштирилган ёки Жамғарма таълим дастурлари тугалланганидан сўнг у билан тузилган шартнома шартларига мувофиқ Вазирликнинг давлат тиббиёт ташкилотлари ёхуд давлат улуши мавжуд бўлган ташкилотларда меҳнат фаолиятини давом эттиришдан бош тортган тақдирда, Жамғарма томонидан уни ўқитишга сарфланган барча молиявий харажатлар Танлов ғолиби ва унинг молиявий кафиллари (юримдик ва жисмоний шахслар) томонидан бирдамликда қоплаб берилади.

Апелляция

31. Ушбу Тартибга риоя қилинган ҳолда танловнинг ўтказилиши, шунингдек, танлов билан боғлиқ бўлган бошқа масалалар бўйича шикоятларни кўриб чиқиш учун Ишчи гуруҳ қарори асосида апелляция комиссияси тузилади.

32. Апелляция комиссиясига номзоднинг шикоят аризаси танлов натижалари эълон қилинганидан сўнг ўн кун ичида топширилади.

33. Шикоят аризаси берилганидан сўнг Апелляция комиссияси аризани беш иш куни ичида кўриб чиқади ва тегишли қарор қабул қилади.

Яқунловчи қондалар

32. Жамғарманинг Кузатув кенгаши буюртмачилардан малака ошириш (стажировка), қайта тайёрлашга юбориш ва яқуний ҳисоботлар юзасидан киритилган ҳужжатлар бўйича қўшимча маълумотларни сўраб олишга ҳақлидир.

33. Мазкур Тартибда кўзда тутилмаган муносабатлар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилик ҳужжатлари асосида ҳал қилинади.

34. Мазкур Тартиб талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонунчилик ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

Соглиқни сақлаш тизимидаги давлат тиббиёт муассасаларининг ходимларини хорижда тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, шунингдек, ўқитиш, малака ошириш ва тажриба алмашишни республикада ташкил этиш учун хорижий мутахассисларни жалб этиш бўйича номзодларни саралаш Тартибига
1-илова

Хорижда малака ошириш (стажировка), қайта тайёрлаш бўйича ходимларни саралаш мезонлари

Умумий балл: 100 балл

1.	Олий таълим олганлиги (диплом)	15*
1.1	Республика таълим муассасасида	5
1.2	Хорижий таълим муассасасида	10
2.	Охириги уч йилда малакасини оширганлиги*	10*
2.1	Республика таълим муассасасида	5
2.2	Хорижий таълим муассасасида	5
2.3	Малака оширмаган	0
3.	Хорижий тилни билиш даражаси	30*
3.1	Инглиз тилини билиши (сертификатга эга)	10

3.2	Инглиз тилини билиши (сертификатсиз)	5
3.3	Рус тилини билиши (сертификатга эга)	10
3.4	Рус тилини билиши (сертификатсиз)	5
3.5	Бошқа тилларни билиши (немис, француз, турк)	10
4	Тиббиёт ва фармацевт мутахассисининг меҳнат стажи	10*
4.1	5 йил	8
4.2	10 йилдан юқори	10
5.	Конференция, семинар, вебинарларда маъруза билан қатнашиш (охириги бир йил)	35*
5.1	Халқаро конференция, семинар, вебинарларда	20
5.2	Республика конференция, семинар, вебинарларда	10
5.3	Иштирокчи сифатида (маърузасиз)	5
	Жами	100

Соглиқни сақлаш тизимидаги давлат тиббиёт муассасаларининг ходимларини хорижда тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, шунингдек, ўқитиш, малака ошириш ва тажриба алмашишни республикада ташкил этиш учун хорижий мутахассисларни жалб этиш бўйича номзодларни саралаш Тартибига
2-илова

Республикага етакчи хорижий тиббиёт ҳамда илмий муассасалардан малакали мутахассисни жалб этиш бўйича мезонлар

Умумий балл: 100 балл

№	Мутахассислиги бўйича жамият, ассоциация аъзоси	10
1.	Xirsh индекси 4 дан кам эмас	40
2.	PhD	10
3.	DSc	20
4.	Топ 1000 лик ОТМда фаолият юритиши	20
	Jami	100

*Соҳада хорижий мутахассисга эҳтиёж мавжуд бўлганда Ишчи гуруҳи қарори асосида таклиф этилади

Малака ошириш самарадорлигини ўрганиб бориш бўйича хорижда малакасини ошириш (стажировка), қайта тайёрлашдан ўтган мутахассисларнинг ҲИСОБОТИ

Умумий балл: 100 балл

1.	Тиббиёт ташкилоти номи	
1.1	Мутахассиснинг Ф.И.Ш.	
1.2	Малака оширган тиббиёт ва илмий муассасаси номи	
1.3	Ўзлаштирилган юқори технологик тиббиёт диагностика, даволаш усули	
2.	Мутахассиснинг билим ва кўникмаларини амалиётга жорий қилиш	
2.1	Хорижда малакасини оширган ва стажировкадан ўтган мутахассиснинг билим ва кўникмаларини амалиётга жорий этиш, улар иштирокида:	30*
2.1.1	маҳорат дарсларини ташкил этиш (сони)	15
2.1.2	вебинарлар ва бошқа тадбирлар ташкил этиш (сони)	15
2.2	Ўзлаштирилган юқори технологик тиббиёт диагностика/даволаш усулини ўзининг ташкилотиде татбиқ этиш	30*
2.2.1	юқори технологик тиббиёт диагностика (номи)	15
2.2.2	юқори технологик тиббиёт даволаш (номи)	15
2.3	Ўзлаштирилган юқори технологик тиббиёт диагностика/даволаш усулини ҳудудий тиббиёт ташкилотларида татбиқ этиш	40*
2.3.1	юқори технологик тиббиёт диагностика (номи)	20
2.3.2	юқори технологик тиббиёт даволаш (номи)	20
	Жами	100

Изоҳ: мутахассис ҳисоботларни асословчи ҳужжатлари билан бирга топширганда бош мутахассис ҳисоботни қабул қилган деб ҳисобланади.

Мутахассис

(Ф.И.Ш.) (имзо)

Муассаса раҳбари

(Ф.И.Ш.) (имзо)

Соғлиқни сақлаш тизимидаги давлат тиббиёт муассасаларининг ходимларини хорижда тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, шунингдек, ўқитиш, малака ошириш ва тажриба алмашишни республикада ташкил этиш учун хорижий мутахассисларни жалб этиш бўйича номзодларни саралаш Тартибига 4-илова

Мутахассисларни хорижий тиббий таълим, илмий ташкилотларга (марказлар, университетлар ва бошқалар) малака ошириш (стажировка) ва қайта тайёрлашга юбориш режаси

№	Фамилияси, исми, отасининг исми	Туғилган йили	Мутахассислиги	Иш жойи ва лавозими	Хорижий тилини билиш даражаси	Малака ошириш ва оёқнинг мақсади (асослаб бериш)	Ўқиш жараёни ўтказиладиган давлат, қабул қилувчи ташкилотлар	Стажировка давомийлиги	Стажировка учун талаб этиладиган маблағлар				Кутилаётган натижалар	
									(транспорт, яшаш, овқатланиш ва бошқа харажатлар ҳар бири алоҳида кўрсатилиши зарур)					
									Транспорт	Кунлик харажати	Яшаш жойи	Ўқув циклининг тулов-контракт миқдори		
1	2	3	4	5	6	7	9	10				11		
1														
2...														

Изох. Стажировка учун талаб этиладиган маблағлар устуни маълумотлари даволаш профилактика ташкилотлар бухгалтерия ҳисоби ходимлари томонидан тўлдирилади

ТИББИЙ АКЦИЯ

“ЭЗГУЛИК МАНЗИЛИ” АКЦИЯСИ САМАРҚАНДДА

Болаларни қўллаб-қувватлаш Жамоат Фонди томонидан Самарқанд вилоятида истиқомат қилувчи эҳтиёжманд, кам таъминланган, оғир шароитга тушган оилалардаги бемор болаларга консултатив ва ихтисослаштирилган тиббий ёрдам кўрсатиш мақсадида навбатдаги “Эзгулик манзили” хайрия акцияси ўтказилди. Бу акцияга Тошкент педиатрия тиббиёт институти клиникасининг тажрибали мутахассислари жалб этилди.

манинг тиббий дастурларига асосан оғир ташхисли бемор болаларни даволаш, бепул дори-дармон воситалари билан таъминлаш, улар саломатлигини мунтазам тиклаш бориш, пировардида операция қилинишига зарурат бўлган бемор болаларда мураккаб операция амалиётларини ўтказишдан иборатдир.

Акциянинг биринчи кунини вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт марказида ўз ишини бошлади. Унда вилоятнинг барча туманларидан 650 га яқин эҳтиёжманд оила фарзандлари ва уларнинг ота-оналари ташриф буюрдилар. Биринчи босқичда барча болалар чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказилди. Пойтахтдан келган тажрибали мутахассислар томонидан ҳар бир болага алоҳида эътибор қаратилди. Биринчи куннинг ўзида 346 нафар болага бирламчи тиббий-кўрик амалга оширилди. Жумладан, отоларинголог (64), пластик хирург (41), окулист (54), кардиолог (69), травматология-ортопедия (74), хирург (62), невропатолог (58) йўналишида муружаат қилувчилар сони кўп бўлди. Аксарият беморларга шу ернинг ўзида консултативлар берилди. Ҳолати мураккаб деб баҳоланган бемор болаларнинг вилоят миқёсида операция қилиш чоралари ҳам кўрилди.

Таъкидлаш жоиз, ушбу “Эзгулик манзили” лойиҳаси илк мартаба 2022 йилда бошланган бўлиб, 2023 йил давомида барча вилоятларда ташкил этилди. Туман ҳокимлиги, кенг жамоатчилик ва саховатпеша инсонларнинг кўмаги билан бир нечта эҳтиёжманд оила фарзандларининг бепул даволаши учун қулай имконият яратилди. Март ойида Сурхондарё вилоятида бўлиб ўтди.

Агарда буни рақамларда тах-

лил қиладиган бўлсак, ўтган 2 йил ичида “Эзгулик манзили” акцияси доирасида Республика миқёсида барча вилоятларидан 7639 нафардан ортиқ болалар тиббий кўрикдан ўтказилди, 1070 нафар ўша ернинг ўзида операция қилиниб, уларни реабилитация қилиш чора-тадбирлари уюшган тарзда юртимиз ва хорижлик шифокорлар иштирокида амалга оширилди.

Акциянинг иккинчи кунини вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт марказида давом эттирилди. Биринчи босқичда барча болалар чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказилган бўлса, қолган кунлари шу ернинг ўзида операция амалиётлари ўтказилди. Ижтимоий ҳимояга муҳтож болаларнинг ота-оналари эса бу мурувват ёрдамидан мамнун бўлмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг бевосита ташаббуси билан ташкил этилган Болаларни қўллаб-қувватлаш Жамоат фондига эндигина 3 йил тўл-

ди. Ўтган давр мобайнида республикамизнинг кўпгина ҳудудларидан тиббий-ижтимоий ёрдамга муҳтож болажонларга хайрия ёрдамлари, операция харажатлари тўлиқ қоплаб берилди. Ҳозир ўтказилган акция доирасида ҳам Жамоат фонди томонидан нафақат болаларни операция қилиш, балки уларни соғломлаштириш, зарур дори воситалари билан таъминлаш каби харажатлар ҳам тўлиқ қоплаб берилмоқда.

Ўтган 6 кун мобайнида 760 та тиббий-кўрик, 174 та вилоят шароитида операция амалиётлари ўтказилди, 44 та болага республика клиникаларида саломатлигини тиклаш учун йўланмалар берилди, 24 та болага Республика даражасидаги болалар шифохонасида операция учун юборилди. 6 нафар болани хориж клиникаларида даволаш учун тавсиялар берилди, 22 та болани хориж мутахассисларини жалб этган ҳолда улар саломатлигини тиклаш чоралари кўрилади.

Эътирофлиси, Жамоат Фонди томонидан нафақат юртимиз, балки хорижий клиникалар билан ҳам ҳамкорлик меморандумлари имзоланган. Бу келишув доирасида ҳам қатор ижтимоий-тиббий лойиҳаларини амалга ошириш кўзда тутилган. Ҳозирда 90 нафар бемор болалар хорижнинг нуфузли клиникаларида даволашниди. Албатта, бу каби ижтимоий акцияларнинг доимий равишда ўтказиладиганлиги бемор болаларнинг тўлиқ даволаши, уларни тенгдошлари каби соғлом ҳаётга қайтариш йўлидаги эззу амаллардан бири ҳисобланади.

Бунёдбек АМИРОВ,
журналист.

Келажагимиз эрталари бўлган азиз фарзандларимиз тақдирига бўлган эътибор туфайли бугун “Янги Ўзбекистон”нинг нури манзиллари бунёд этилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг ҳар бир бола келажагига бефарқ бўлмай, уларнинг соғу саломат униб ўсишлари учун яратиб бераётган имкониятлари туфайли ота-оналарнинг давлатдан розилиги, шукроналиги ортиб бормоқда. Зеро, соғлом авлод – Ватан келажагидир. Бу йўлда амалга ошириладиган ислохотларни бир сўз билан ифодалаб бўлмайди.

Президентимизнинг бевосита ташаббуси ва таклифлари билан ташкил этилган Болаларни қўллаб-қувватлаш Жамоат фонди қисқа вақт ичида ижтимоий ҳимояга муҳтож болажонларни соғлом ҳаётга

қайтариш ва уларнинг бекаму кўст униб ўсишлари учун катта дастуриламал бўлди, дейиш мумкин. Давлат томонидан ажратилган маблағлар айни пайтда эҳтиёжманд оилаларнинг фарзандлари, чин етимлар, оғир касалликка чалинган ва ногиронлиги бор болаларни тиббий-ижтимоий қўллаб-қувватлаш, жисмоний ёки психик ривожланишида нуқсон бўлган болаларни таълим олишига кўмаклашиш, оғир хасталикка чалинган болаларни маҳаллий ва хориж клиникаларида даволаш, зарур дори воситалари билан таъминлаш каби хайрия тадбирларига йўналтирилмоқда.

Самарқанд вилоятидаги кўп тармоқли болалар тиббиёт марказида ташкил этилган мазкур акциядан кўзланган асосий мақсад ҳам Жамғар-

ХАЛҚАРО ИЛМИЙ АНЖУМАН

ТИББИЁТ РИВОЖИ УЧУН КАТТА ТАЖРИБА

Қуни кеча Абу Али ибн Сино номидаги Бухоро давлат тиббиёт институтида Ўрта Осиё ультратовуш хирурглар ассоциацияси (Central Asian Surgeons Ultrasound Society – CASUS 2024) нинг биринчи конгресси ўтказилди.

Конгрессда хирургиянинг турли йўналишлари бўйича Марказий Осиёнинг Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон давлатларидан ҳамда Жанубий Корея, Мўғулистон, Туркия ва Россиядан 300 га яқин

тажрибали ва ёш олимлар иштирок этишди. Анжуманда ультратовуш текширув усулларида замонавий хирургияда кенг фойдаланиш имкониятлари ҳар томонлама таҳил қилиниб, олимлар ўзаро тажриба алмашишди.

Маърузалар ультратовуш текширувидан хирургик беморларни даволашда, хирургик тактикани белгилаш ҳамда хирургик усулларни бажаришда ультратовушни қўллаш борасидаги янги ишлаб чиқарилган илмий ишларга қаратилди. Илмий анжуманда Осиё ультратовуш хирурглар ассоциацияси (Asian Surgical

Ultrasound Society – ASUS) нинг президенти, профессор Ил Ёнг Парк, Корея ультратовуш хирурглар ассоциацияси президенти Ким Хён Чёл, Марказий Осиё хирурглар ультратовуш хирурглар ассоциацияси (CASUS 2024)нинг президенти Пуревбаатар Бат-Иреэдуи, Ўзбекистон ультратовуш хи-

рурглар ассоциацияси (USUS) президенти, профессор Баҳодир Сафоев маърузалар билан иштирок этишди.

Таъкидлаш жоизки, бундай илмий анжуманлар соҳа ривож учун катта тажриба мактаби сифатида жуда муҳим аҳамиятга эга.

t.me/buxorouz_official

ТАРИХ ВА ҲАҚИҚАТ

БИБИХОНИМ МАДРАСАСИ ҲАҚИДА БИЛАСИЗМИ?

Мазкур мадраса Бибиҳоним жоме масжидининг қаршисидида жойлашган. Сарой Мулк хоним қурдирган мадраса XIV аср охири ва XV аср бошларида Самарқанддаги мадрасалар орасида улкан ва маҳобатлилиги жиҳатидан ажралиб турган.

Мадрасага замонасининг етук мударрилари тайинланиб, улар толиби илмларга диний ва дунёвий илмлардан дарс берганлар. Сарой Мулк хоним мадраса толиби илмларининг аҳволидан тез-тез хабар олиб, уларга хомийлик қилиб туради.

Бибиҳоним жоме масжиди (Амир Темур жоме масжиди) – Самарқанддаги давлат музейи-кўриқхонаси тизимидаги маданий мерос обидаси ҳисобланади. Масжидни қурган уста ва меъмор номлари номаълум. Масжид ҳовлисининг саҳни 63,х76,0 бўлиб, тўрт томондан равоқ ва пештоқлар билан ўралган. Унинг умумий саҳни 167х109м, бурчакларида баланд миноралар бўлган.

Зилзилалар таъсирида аста-секин емирилиб, вайрон бўлган, фақат шимоли-ғарбий миноранинг пастки қисмигина сақланиб қолган, баландлиги 18,2м. Пойдевори ҳарсанг тошдан, деворлари пишиқ ғиштдан ишланган.

Масжиднинг бир-бири билан боғланган олтига меъморий бўлақлари сақланиб қолган. Булар ҳовлининг тўрида меҳробли ва баланд пештоқли бино, икки ёнида унинг кичик нухаси, пойида масжиднинг иккига бўлинган пештоқи ва шимоли-ғарб томонда минорадир.

Масжиднинг кираверишида пештоқнинг юқори қисми 1897 йилги зилзила пайтида қулаган (қолган қисмининг

баландлиги 33 м, кенлиги 46 м). Пештоқ маҳобатли бўлиб, ўртасида кенлиги 18,8 метрли равоқ бор. Ён томонларидаги миноралар пештоқдан баланд. Пештоқнинг ички томонидан кичикроқ (иккинчи) равоқ ўрнашган. Унда ўйма мрамар хошияли дарвоза бўлган. Унинг устидаги лавҳада масжиднинг қурилган йили ва Амир Темур шажараси ёзилган (1897 йилги зилзилада катта пештоқ равоқ қулаб тушган). Қўш табақали дарвоза етти хил металл қотишмаси "ҳафти жуш"дан ясалган (кейинчалик йўқолиб кетган). Пештоқнинг ён қанотларида иккита айланма зина бўлган. Зинадан юқорига – кунгура равоқли майдончага чиқилиб, ундан минорага ўтилган. Пештоқнинг кенг юзаси жилвали кошнлар, рангбаранг, қалқон шаклидаги нақшлар билан безатилган. Пештоқнинг сақланиб қолган қисми ёрилиб, девордан ажралиб қолган. Масжид-

нинг асосий (меҳробли) биноси Амир Темур замонасининг меъморий услублари ҳақидаги тўлиқ тасаввур беради. Шарофиддин Али Яздининг "Агар осмон гумбази бўлмаганда масжид гумбази оламда ягона бўлар эди", деган муболағаси бежиз эмас.

1868 йилда Россия подшоҳи кўшинлари Самарқандни

камал қилганда Бибиҳоним масжиди мадрасаси тўп ўқидан вайрон бўлган. Вайрона ҳолда бўлса ҳам масжиднинг меъморий шакллари, серҳашамлиги, безакларининг нафислиги билан киши диққатини жалб қилиб келган.

Тимур БОЛТАЕВ,
Регистон ансамблининг
кўргазма зал мудир.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги жамоаси Сирдарё вилояти соғлиқни сақлаш бошқармасининг собиқ бошлиғи
Рустам Юлдашевнинг вафоти муносабати билан унинг оила-аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Тошкент вилояти кўп тармоқли тиббиёт маркази жамоаси марказнинг бош шифокори Бахтиёр Қосимовга акаси
Шуҳрат Қосимовнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изхор этади.

Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш бошқармасининг биринчи ўринбосари Жаҳонгир Асатуллаевга муҳтарам волидаси
Тупанисо ая Қаримованинг вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Газета муассиси:
Ўзбекистон Республикаси
Соғлиқни сақлаш вазирлиги

ISSN 2010-6149.
Электрон манзилми: www.uzssgzt.uz

Бош муҳаррир Ибодат СОАТОВА

Газета ўзбек ва рус тилларида чоп этилади. Ҳафтанинг пайшанба кунлари чиқади. Мақолалар кўчириб босилганда "O'zbekistonda sog'liqni saqlash – Zdravooxranenie Uzbekistana" газетасидан олинди деб кўрсатилиши шарт. Тахририятга келган кўлөзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газета 2009 йил 11 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0015-рақами билан рўйхатга олинган.

Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди. Саҳифаловчи: Нарзулла Ҳамроев

Тахририят манзили: 100060, Тошкент шаҳри, Истикбол кўчаси, 30 уй, 2-қават. Тел/факс: (71)233-13-22, тел.: (71)233-57-73.

Газета "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41 уй/Тел/факс: (71)233-11-07.

Газета ҳажми
2 босма табоқ.
Формати А3. Офсет
усулида чоп этилган.

Адади - 702 дона.
Буюртма рақами Г-538.

Босмахонага
топирилиш вақти:
21-00. 3 4 5 6 7
Топирилди 23-00.